

EØS-DEBATT I LO:

**Nær EØS-sjokk
i Handel og
Kontor**

Side 8 og 9

JUBILEUM FOR 1972:

**EU-kampen
fortsetter,
40 år etter**

Side 16, 17 og 18

TO NYE VETT-HEFTER:

**Les om lokal-
demokrati, EØS
og eurokrisen**

Side 10 og vedlagte Vett-hefter

Stortingsvalget 2013:

- I utakt med eget folk

■ Meningsmålinger viser at EU- og EØS-tilhengerne er sterkt overrepresenterte på Stortinget.

■ Nei til EU ber partiene ta hensyn til den massive EU-motstanden når de nominerer kandidater til Stortinget.

Side 4 og 5

**Meld
deg inn
med SMS**

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN
OG POSTADRESSE> til
2090 (Kroner 150,-)

Av Heming Olaussen, leder i Nei til EU
Tegning Pål Hansen, alias UKRUT.no

„Mitt standpunkt er at EU er udemokratisk, småkorrumpert og elitistisk – og at Norge bør bli medlem ved første anledning.“

Kjetil Wiedswang, journalist og forfatter, presenterte sin bok *Europaveien – EU, krisen og vi andre*, i ABC Nyheter 25. september 2012.

Fagbevegelsen! Fagbevegelsen! Fagbevegelsen!

Martin Kolbergs credo i sin landsmøtetale i Ap for noen år siden kan være en passende overskrift for denne lederen. Den skal handle om den nye EU-debatten. Den som ikke handler om norsk EU-medlemskap, men om EUs makt i Norge på tross av folkets nei, eller rettere sagt: Dobbel nei. 1972 og 1994. Først og fremst handler den nye EU-debatten om EØS og fagbevegelsen.

Det er utrolig oppmuntrende å følge den utviklingen EØS-debatten har hatt nettopp i fagbevegelsen. El & IT-forbundet, Postkom, Handel og Kontor, Fagforbundet, LO i Oslo. I tur og orden vedtas det krav om en ny politikk overfor EU – en politikk som handler om å ivareta sentrale samfunnsinteresser og nasjonal selvstendighet og få en slutt på den ydmykelsen EØS-avtalen innebærer overfor norsk arbeidsliv, arbeidsrett og tariffavtaler. En vil rett og slett ikke lenger finne seg i at norske lover og regler på arbeidslivets område overstyres fra Brussel. Det kreves at EØS-avtalen reforhandles for å oppnå nettopp dette. Det har jeg full forståelse for. Dette er krav i riktig retning!

Så mener jeg at det også er mange andre deler av det norske samfunnet som burde unntas fra EUs fire såkalte markedsfriheter. Både petroleumssektoren, distriktpolitikken, alkoholpolitikken, energipolitikken, likestillingsområdet og en rekke andre samfunnsområder burde unntas EUs overstyring. Summen av alt dette vil i praksis bety å si opp EØS-avtalen, og erstatte den med en tosidig handelsavtale. Slik både Nei til EU og flertallet av folket ønsker. Dette blir forhåpentligvis også resultatet på sikt. I et kortere perspektiv ser vi foran oss en stortingsmelding om EØS, et valgår og en LO-kongress i 2013.

Særlig LO-kongressen vil stå helt sentralt. selv om Roar Flåthen både advarer og manipulerer for å hinne en fri EØS-kritikk i egne rekker, har demningen slått hull, og vannet begynt å flomme gjennom. Da er det ikke lett å tette igjen. Sjansen er større for at hullet utvider seg. Det vil de neste månedene vise. Et EØS-kritisk vedtak på LO-kongressen kan være som dynamitt i demningshullet.

Først skal vi imidlertid få en stortingsmelding fra den rød-grønne regjeringen. Her er SV og Sp bundet opp i sine Soria Moria-forpliktelser. Meldingen vil altså ikke bli noe oppgjør med EØS, og vil heller ikke synliggjøre at Norge har reelle valg. Den vil bygge på at EØS-avtalen videreføres.

Mantraet som vil bli innført er å bruke «handlingsrommet» i EØS. Dette kan bli en avledningsmanøver for den kritiske EØS-debatten i fagbevegelsen. Det vil bli hevdet at bare vi bruker handlingsrommet godt så ivaretas norske interesser godt nok.

Det er tildels bare propaganda – handlingsrommet har vært der hele tiden, uten at Ap eller Høyre har villet bruke det i særlig grad. Dels må retorikken utfordres opp mot praksis: Det er klart det er bedre at Norge sier nei enn ja til skadelig EU-lovgiving, enten det er ved å holde saker utenfor EØS, eller ved å bruke vetoet i avtalen.

Men er det dét Jens Stoltenberg og Espen Barth Eide tenker seg? Plutselig begynne å tøffe seg overfor EU? Vel, eksemplene med postveto, offshore forordningen og tollvernet er interessante. Spørsmålet er om de representerer unntak eller regel. Og hva skjer ved et eventuelt regjeringsskifte om et år? Forsvinner både tollvern og postdirektiv-veto, med Erna ved roret? Det er grunn til å frykte det.

hensyn til partienes programmer og utspørring av

kandidatene personlige standpunkter før de blir valgt. Vi må bruke demokratiets muligheter til å få fram klare svar fra dem som søker å få folkets tillit i valg. Samtidig står vi overfor den paradoksale situasjon at alle nei-partiene risikerer å falle utenfor Stortinget etter valget 2013, samtidig som opp mot 75 prosent av velgerne sier nei til EU. Der har nei-sida sin store utfordring.

Uansett er dette den nye EU-debatten: Hvor mye makt skal norske folkevalgte tillate EU å ha over og i Norge? Det er en viktig debatt fram mot LO-kongressen, der fagbevegelsens autonomi og den norske modellen står på spill. Det er også en svært viktig debatt å søke å få inn i stortingsvalgkampen, både med

Standpunkt

TIPS OSS! Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Ansvarlig redaktør: Heming Olaussen
Redaktør: Sindre Humberset
Layout: Eivind Formoe
Redaksjon: Hildegunn Gjengedal og Dag Seierstad.
Korrektur: Kjersti Storrøsten, Eva Marie

Mathisen og Randi Alsos.
Opplag: 32 000
Post- og besøksadresse: Storgata 32, 0184 Oslo
Kontakt oss: standpunkt@neitileu.no
Telefon: 22 17 90 20

Redaksjonen avsluttet: 4.10.2012.
Medlemskap i Nei til EU koster 320,- kroner pr. år, og kan betales inn til kontonummer 7874 05 01517.
Trykkansvarlig: Datatrykk

Annonser og istikk: Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og istikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Skremmer om markedsadgang. «Tusener av tapte arbeidsplasser i Norge og nye milliardinvesteringer ut av landet. Det er forskjellen for Norsk Hydro mellom et norsk nei eller ja til EU. EØS-avtalen blir null verdt», fastslo generaldirektør Erik Myklebust i Hydro 26. september 1994.

FOTO: HYDRO

Frihandel med EU også uten EØS-avtalen

Våren 1972 raste den første debatten om handelsavtalen. EEC hadde da i alle år krevd inn toll på mange av våre viktigste eksportvarer, som aluminium og andre metaller, papir og fisk. Nei-siden økonomer strevde med å overbevise opinionen om at toll ikke på langt nær var så alvorlige hindringer for eksporten vår som ja-siden ville ha det til.

Så kom hjelpen utenfra. EFTA-statene Sverige, Finland og Østerrike hadde ikke søkt medlemskap slik Storbritannia, Irland, Danmark og Norge hadde gjort. I stedet hadde de vinteren 1972 forhandlet seg fram til handelsavtaler med EEC. Disse handelsavtalene fjernet det som var av toll og andre handelshindringer på handelen med industrivarer mellom EEC og de tre EFTA-statene.

Folkebevegelsen sats etpå at en slik handelsavtale ville Norge også kunne forhandle seg til – dersom det ble neiflertall ved folkeavstemningen i september 1972. Det ble hardnakket benektet av ja-siden med to typer argumenter:

For det første: Det var ingen grunn til å tro at EEC ville gå med på noen handelsavtale med Norge, særlig ikke hvis vi stemte nei i september.

For det andre: Det var i hvert fall ingen grunn til å tro at vi ville få en avtale som var like gunstig for eksportnæringene våre som de avtalene som Sverige, Finland og Østerrike hadde fått.

I eksportbedrift etter eksportbedrift sendte direktørene personlige brev til alle ansatte om at arbeidsplassen var i fare dersom det ble nei ved

» Mange tror at EØS er avgjørende for markedsadgangen til EU. Dette er ikke riktig. Ved bortfall av EØS ville den tidligere handelsavtalen med EU tre i kraft

folkeavstemningen. Generaldirektør Johan B. Holte i Hydro slo fast i Stavanger Aftenblad 19. september 1972, seks dager før folkeavstemningen under overskriften: «Ingen petrokjemisk industri utenfor EF.»

«En handelsavtale vil sette bom for det, sier direktør Holte».

Så gikk det som det gikk: Korvald-regjeringen tok opp forhandlinger med EEC etter folkeavstemningen og fikk forbausende raskt forhandlet fram en avtale som langt på vei var en blåkopi av avtalene som Sverige og Finland hadde fått.

Et halvt år etter folkeavstemningen var stemningen i Hydro en helt annen. 20. mars 1973 var overskriften i avisen Varden: «Telemark inn i oljeeventyret med Hydros milliardplaner på Rafnes.» Da sa den samme generaldirektør Johan B. Holte: «Et nytt Hydro-eventyr er under utvikling i Grenland. Henimot en milliard tenkes investert i petrokjemisk industri på Rafnes.» Ingen journalist spurte: «Men du sa jo for et halvt år sia at handelsavtalen ville sette bom for petrokjemi i Norge?»

Så gikk det 21 år, og Hydro hadde fått ny generaldirektør. 26. september 1994 – to måneder før folkeavstemningen – slo den nye generaldirektøren Erik

Myklebust, fast: «Tusener av tapte arbeidsplasser i Norge og nye milliardinvesteringer ut av landet. Det er forskjellen for Norsk Hydro mellom et norsk nei eller ja til EU. EØS-avtalen blir null verdt.»

I den EØS-debatten vi nå går inn i, er det viktig å få fram at det ikke har vært toll på industrivarer mellom Norge og EU på over tredivet år. Frihandelsavtalen trådte i kraft i juli 1973, og tollsatsene mellom Norge og EU ble trappet ned til null i løpet av en kort overgangsperiode.

Næringsmiddelindustrien var det eneste unntaket. Det har vært toll på bearbejdede landbruksvarer (etter norsk ønske) og på en del fiskeprodukter (etter EUs ønske). Men på alle andre industriprodukter og på alle råvarer var det full tollfrihet og ingen kvotebegrensninger på handelen mellom Norge og EU lenge før EØS ble til.

EØS-tilhengeren Hallvard Bakke, leder for Sosialdemokrater mot EU (SME) i 1994, sa det slik i en artikkel i Dagsavisen i 2003: «Betydningen av EØS-avtalen er meget sterkt overdrevet. At vi uten denne avtalen ville 'spille hasard med norske arbeidsplasser', slik det har vært hevdet, har intet grunnlag i

den virkelige verden. Mange tror at EØS er avgjørende for markedsadgangen til EU. Dette er ikke riktig. Ved bortfall av EØS ville den tidligere handelsavtalen med EU tre i kraft i samsvar med bestemmelsene i § 120 i avtalen. Norge ville kunne selge sine varer uten toll og andre handelshindringer akkurat som før.» (20.11.2003)

Frihandelsavtalen av 1973 er ikke sagt opp. Det fastslås i EØS-avtalen at hvis vi går ut av EØS, er det frihandelsavtalen som gjelder – modifisert med de endringene som er kommet gjennom WTO-regelverket etter 1995. Dette regelverket sikrer at frihandelen med EU vil fortsette som før selv om EU skulle gå til det skritt å si opp frihandelsavtalen.

Men direktørene kan vi stole på: De vil, som papegøyer, fortelle oss at markedsadgangen er i fare om vi får ut av EØS. Men det er ikke tollfriheten de er redde for å miste. Den vet de er trygg også utenfor EØS. Det de er redde for å miste, er den overmakten EØS gir dem rundt om på arbeidsplassene.

Dag Seierstad
Varamedlem til styret i Nei til EU

VIL HA MER REPRESENTATIVT STORTING I 2013:

Stortinget i utakt sitt eget folk

– Nei til EU ønsker et mer representativt Storting i 2013, sier Nei til EUs leder Heming Olaussen. Meningsmålinger viser at EU- og EØS-tilhengerne er kraftig overrepresentert på Stortinget.

Spesielt avviker Høyres og Arbeiderpartiets representanter

En sammenstilling av dagens stortingsrepresentanters syn på norsk EU-medlemskap og EØS-avtalen, og meningsmålinger om folkets syn på det samme, viser et storting helt ute av kurs i forhold til eget folk.

Spesielt avviker Høyres og Arbeiderpartiets representanter fra eget velgergrunnlag. Spriket er enda større i dag, enn da Standpunkt sist omtalte dette i 2010.

– Foran stortingsvalget 2013 vil derfor Nei til EU appellere til alle partiers nominasjonskomiteer og fylkespartier om å ta hensyn til både den bastante motstanden mot EU og den økende EØS-skepsisen blant velgerne, sier Heming Olaussen.

Meningsmålinger har lenge vist et

massivt flertall mot EU-medlemskap i den norske befolkningen. Nei til EUs kandidatundersøkelse fra 2009 viser at støtten til EU-medlemskap er flere ganger større blant stortingsrepresentantene.

Handelsavtale heller enn EØS

Den samme fordelingen gjør seg gjeldende i spørsmålet om å erstatte EØS-avtalen med en handelsavtale. En Sentio-måling fra mars 2012 viser at dobbelt så mange velgere vil foretrekke en handelsavtale heller enn EØS-avtalen. Men blant partiene på Stortinget er det bare Senterpartiet og SV som ønsker å erstatte EØS med en annen handelsavtale.

– Skal demokratiet fungere må Stortinget representere sitt eget folk. Da kan vi ikke ha et storting som representerer det elitiske mindretallet i et så viktig spørsmål som norsk EU-medlemskap. Vi må også ha et storting som avspeiler

folkets ønske om å begrense EUs makt i Norge, ved å erstatte EØS med en handelsavtale, sier Olaussen.

– Det er politikere som skal velges. Da må de stå for en politikk som deres velgere kan kjenne seg igjen i og akseptere.

Høyre og Ap i utakt

Det største misforholdet ser vi mellom velgerne og stortingsgruppene til Arbeiderpartiet og Høyre.

Blant Høyres velgere sier 70 prosent nei og 15 prosent ja til EU-medlemskap (MMI-måling juni 2012). I stortingsgruppen svarer 29 av 30 ja til medlemskap. Den siste har ikke svart på spørsmålet.

Høyres velgere ønsker også å erstatte EØS-avtalen med en handelsavtale. 40 prosent vil ha en handelsavtale, mens 31 prosent vil holde på EØS-avtalen. Høyre har programfestet at de støtter EØS-avtalen og har til nå avvist alle andre

alternativer til EØS-avtalen enn EU-medlemskap.

Arbeiderpartiets velgere er også overveldende mot EU-medlemskap. 67 prosent sier nei, mot bare 13 prosent ja til medlemskap. I stortingsgruppen er det derimot langt flere som ønsker EU-medlemskap. 45,3 prosent sier ja til EU, mot 29,7 prosent nei til medlemskap.

Når det gjelder EØS-avtalen så ønsker 44 prosent av Arbeiderpartivelgerne å erstatte den med en handelsavtale. Bare 25 prosent ønsker å holde på EØS-avtalen dersom handelsavtale er alternativet. Arbeiderpartiet har programfestet støtte til EØS-avtalen og er også fullstendig avvisende til andre alternativer.

Se oversikt over alle partiene i tabellene til høyre.

Av Kjersti Storrøsten

kommunikasjonsrådgiver i Nei til EU

akt med

fra eget velgergrunnlag.

Erna,
flertallet av velgerne dine sier nei til EU-medlemskap.

Jens,
flertallet av velgerne dine sier nei til EU-medlemskap.

FAKTA

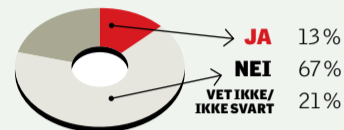
Stortinget og folket

Syn på EU-medlemskap i stortingspartiene og hos partienes velgere. Politisk barometer fra Ipsos MMI¹ sammenholdt med Nei til EUs valgundersøkelse².

ARBEIDERPARTIET

Storingsrepresentantene (64)

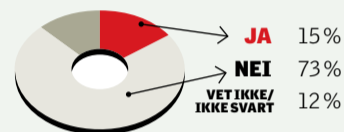
Velgerne

FREMSKRITTPARTIET

Storingsrepresentantene (41)

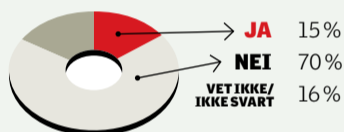
Velgerne

HØYRE

Storingsrepresentantene (30)

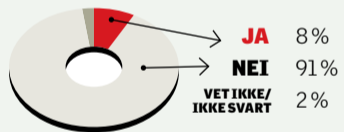
Velgerne

KRISTELIG FOLKEPARTI

Storingsrepresentantene (10)

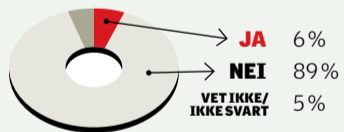
Velgerne

SENTERPARTIET

Storingsrepresentantene (11)

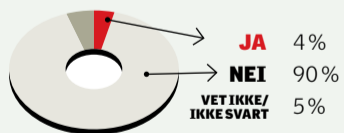
Velgerne

SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Storingsrepresentantene (11)

Velgerne

VENSTRE

Storingsrepresentantene (2)

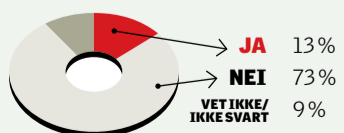
Velgerne

TOTALT

Storingsrepresentantene (169)

Velgerne (alle spurte)

Noter:

1. Politisk barometer fra Ipsos MMI, offentliggjort juni 2012. Spørsmål: Mener du at Norge bør bli medlem av EU, eller mener du at Norge ikke bør bli medlem, eller har du ikke noe standpunkt til dette?
2. Storingsrepresentantenes syn på spørsmål om EU - Resultater fra Nei til EUs spørreundersøkelse 2009 (Nei til EU arbeidsnotat nr. 5/2009). Spørsmål: Mener du at Norge skal bli medlem av EU?

Kritisk til brusselkontora. Jens Kihl i Nei til EU har lagt fram ein rapport som dokumenterer at brusselkontora får 22 millionar offentlege kroner, men leverer få dokumenterte resultat. Rapporten avslører politisk slagside, faktafeil og manglande kritisk sans.

FOTO: HEGE LOTHE

REGIONKONTORA I BRUSSEL:

– Dei siste ekte EU-entusiastane

– Heime i Noreg er EU-entusiasmen på eit historisk lågt nivå. Våre eigne representantar i Brussel gjev derimot inntrykk av å vere EU-entusiastens siste skanse, seier Jens Kihl, leiar for lokalpolitisk nettverk i Nei til EU.

I år vil dei seks regionale brusselkontora bruke om lag 22,6 millionar kroner på å representere norske fylke og kommunar i Brussel. Er brusselkontora aktive lobbyistar for norske regionar eller mikrofonstativ for EU-kommisjonen? Nei til EU legg fram ny dokumentasjon på kva pengane går til.

Alle fylke med

Alle norske fylke er i dag representerte i Brussel gjennom dei regionale brusselkontora. I tillegg kjem kontoret til KS, som sidan 1993 har hatt som føremål å «formidle aktuell EU/EØS-informasjon til norske kommuner og fylkeskommuner, og ivareta medlemmenes interesser i Brussel». I dag er det 60 kommunar som er direkte tilknytt eit brusselkontor, men alle norske kommunar har tilbod om service frå kontoret for deira region.

– Nei til EU meiner det positivt at norske fylke og kommunar interesserer seg for Europa og EU-spørsmål. Det er likevel god grunn til å etterlyse ei meir kritisk haldning til korleis pengane blir brukt og kva for perspektiv som kjem fram, seier Jens Kihl, AU-medlem og leiar for lokalpolitisk nettverk i Nei til EU.

Pyntar på EU

Brusselkontora meiner dei ikkje formidlar eit glansbilete av EU eller på andre måtar tek stilling i medlemskapsdebatten i Noreg. Fleire av kontora omtaler kritikken som «ukjend», «unyansert», «lite relevant» eller «merkeleg».

– Dette står i kontrast til kva Europautgreiinga skriv om same tema. Dei konkluderer med at «regionkontorene (gir) norske aktører flere kanaler for

informasjon om hva som foregår i EU og i andre regioner. Dette skjer i mange tilfeller med en slik entusiasme at spørsmålet har vært reist om de er talerør for sin egen region, eller om de er EUs talerør i regionene».

– Om kontora ikkje er samde i kritikken, bør dei i alle fall ta han på alvor i langt større grad enn i dag, seier Kihl.

Nei til EU har funne fleire konkrete døme på korleis kontora skjønsmålar EU: Når til dømes Sørlandets Europakontor skriv om «Bedre læringsmiljø for Sørlandsskoler – med støtte fra EU», byggjer artikkelen på direkte faktafeil: Mange norske skular deltek i det europeiske Comenius-programmet, og den norske deltakinga er finansiert over budsjettet til Kunnskapsdepartementet.

– Nei til EU ønskjer ikkje å spekulere i kvifor slike feil opp-

står så hyppig, men meiner det framstår som naivt om norske regionsrepresentantar i Brussel faktisk oppfattar det som om EU stør Noreg økonomisk utan gjenyttingar, seier Kihl.

Ukritisk EU-info

I årsmeldingane frå brusselkontora er det vanskeleg å finne meir konkrete resultat enn lister over kva møte, seminar og studieturar kvart einskild kontor har arrangert. Jamvel om fleire av kontora tek mål av seg til å påverke den politiske dagsordenen i EU, er det ikkje lett å sjå spor av dette i form av oppnådde politiske resultat.

Brusselkontora skal også sende siste nytt heim. Nei til EU har gått gjennom 25 saker frå kvart regionkontor og fordelt dei ut frå type informasjon. 60 prosent av sakene er rein informasjon. Det kan vere

opplysingar om nye tilsette, seminar, utlysningar eller liknande.

13 prosent er i kategorien «undersøkande». Dette er saker som ser på dei faktiske verkna-dene av EU-politikk, som bruker fleire ulike kjelder eller på andre måtar freistar få fram eit breiare perspektiv på temaet. Dei er ikkje så ofte EU-kritiske, men frikoplar seg frå EU som premissleverandør.

Meir enn dobbelt så mange, 27 prosent, er saker som typisk ukritisk refererer kva EU ønskjer å oppnå på eit område, utan å sjå på realismen i måla eller stoda i dag. Sakene ber preg av å vere meir eller mindre direkte omsetjingar av pressemeldingar frå EU-systemet og ofte er det vanskeleg å sjå kva som er relevansen for regionen kontoret representerer.

– Nei til EU meiner det går på legitimiteten laus når brusselkontora i svært liten grad evnar å framvise eit kritisk perspektiv på aktuelle saker i EU-systemet, og i tillegg formidlar faktafeil og saker med politisk slagside heim til Noreg, konstaterer Kihl.

Av Sindre Humberstet
sindre.humberstet@neitileu.no

Medieblikk

Av Sindre Humberset

■ I eit intervju med NA24.no 25. juni held leiar i Europabevegelsen, **Paal Frisvold**, fram sin

uttrøyttlege kamp mot det overveldande nei-flirtalet. «**Forferdelig trist og flaut for Norge**», er det at vi ikkje er EU-medlemmer. Men han slår likevel fast at «Vi er mer medlem av EU enn Danmark, Storbritannia og Romania. [...] Vi har bare sagt fra oss bestemmelsesretten. Vi er så godt som usynlige i den politiske debatten – en form for **politisk koloni** i dagens europeiske samarbeidsfora». Han presiserer at både fiskeri og jordbruk er sektorar som ikkje er med i EØS-avtalen. Og legg til: «Så hadde vi vært med i EU, ville vi **aldri hatt noen smørkrise**». Lesarar av Medieblikk-spalta har til dette kommentert at sjølv om smørkrisa var brysam, mest på grunn av alt mediestyret om den, så gjekk den faktisk over. **I motsetnad til EUs eiga eurokrise.**

■ I same artikkel i NA24.no kjem **Paal Frisvold** med gladnytt til lesarane av Medieblikk-spalta. «**Jeg gir meg ikke**», slår han fast. Han erkjenner at eit norsk medlemskap er langt unna. «80 prosent motstand er mye, så vi har en lang vei å gå, men jeg gir meg ikke med det første. Det kan fort snu», seier Frisvold, og dermed kan vi love **mykje godt stoff** framover også.

■ **Janos Herman**, EU-ambassadøren til Noreg, kjem med også med gladnytt. Denne gongen for dei som måtte

uroe seg for at vår avtaleform og utanforskap med EU hadde fått geografiske konsekvensar. 29. juni spurde NA24.no Janos Herman om han er samd i påstanden om at Noreg er 75 prosent medlem av EU? «**Ja, ja, ja**», var svaret. «Det er historisk betinget. **Nordmenn er europeere**», kunne EU-ambassadøren stadfeste. Neste gong nokon på jasida sår tvil om at Noreg framleis er ein del av det europeiske kontinentet, kan vi altså vise til sjølvaste EU-ambassadøren.

■ Ein **EU-reklamefilm** skal få jenter interesserte i naturvit-

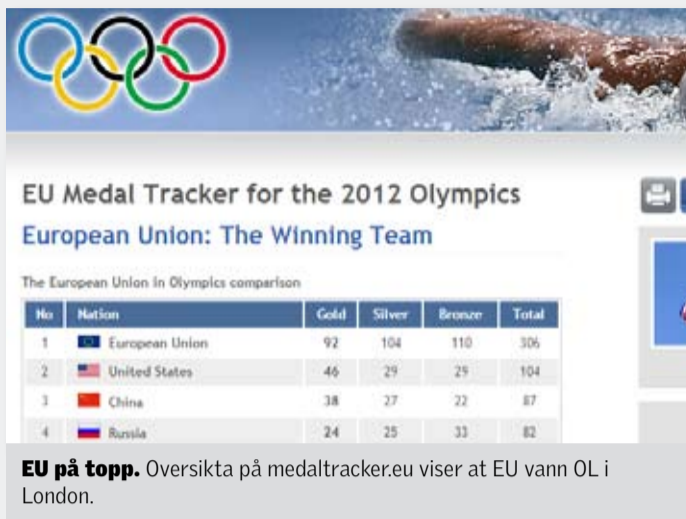
Vann EU London-OL?

Dei som drøyer om Europas foreinte statar synest sjølv sagt det er frustrerande at nasjonalkjenslene blomstrar opp under store internasjonale idrettsstemne, som olympiaden i sommar.

■ Nettstaden www.medaltracker.eu har sett seg føre å finne ut «kor mange medaljar EU ville vinne om dei deltok i olympiaden som eitt lag». I den offisielle medaljestatistikken var USA og Kina vinnarar med høvesvis 46 og 38 gull. Men [medaltracker.eu](http://www.medaltracker.eu) har rekna ut at staten «EU» ville vinne olympiaden med 92 gull, dobbelt som mange som USA.

Denne draumen er ikkje ny. Før OL i Barcelona i 1992 kravde EU-kommisjonen at eit felles EU-lag skulle gå med blå og gull på draktene, EU-hymnen skulle spelast under medaljeseremoniane og EU skulle stå samla på medaljestatistikken. Den gongen stoppa det opp etter ein pengekrangel mellom EU og den Internasjonale olympiske komiteen. Seinare kom Kommissjonspresident Romano Prodi med tilsvarande forslag, og før OL i Beijing kom det jammen oppatt på nytt.

Under London-OL vart den franske presidenten François Hollande sitert på at «Det er det samla resultatet til Europa som tel i olympiaden» (New

EU på topp. Oversikta på medaltracker.eu viser at EU vann OL i London.

Statesman 31. juli), sjølv om mykje tydar på at dette mest av alt var godmodig erting av den meir EU-skeptiske britiske statsministeren David Cameron.

Det er altså 20 år sidan EU kom fram til at eit felles EU-lag måtte vere ein ypperleg måte å skape eit EU-felleskap. Kvifor har det ikkje slått til? Ein grunn er at dei færreste medlemslanda har lyst til at EU skal ta glansen frå dei nasjonale prestasjonane. Det klaraste dømet på det er Storbritannia. Dei satsa knallhardt på å gjere det godt når OL var på heimebane, og klarte å få ein imponerande tredje plass på statistikken, med heile 29 gull.

Den viktigaste grunnen er nok likevel at det er så få som identifiserer seg som EU-borgarar. Det har difor ikkje akkurat vore noko folkekrav

at dei ulike nasjonale laga skal gå under EU-flagget. Den britiske konservative EU-parlamentarikaren Daniel Hannan har uttrykt dette godt: «Vi formar ein identitet som gjer at vi kallar oss britar, portugisarar eller svenskar, men ikkje europearar. [...] Dette er grunnlaget for eit vellukka demokrati. Fordi vi deler lojalitet med våre medborgarar aksepterer vi å støtte framande med skattane våre, å lyde lover som vi er usamde i og å akseptere valresultat når vi røysta på dei som tapte», skriv han i *The Telegraph* 1. august. «Slik tilhøyrslø utviklar seg organisk over generasjonar. [...] Eurokratane lærer no kor vanskeleg det er å fabrikere ein felles identitet». Vi reknar likevel at denne tanken kjem opp att både i Sochi i Russland 2014 og i Rio i 2016.

net ordene: 'Heming' og 'Olaussen' hos følgende firmaer: 1. **Europabevegelsen**, 2. Europabevegelsen Frogner, 3. Europabevegelsen i Oslo, 4. Europabevegelsen i Akershus. **Nei til EU** kjem derimot ikkje opp i det heile. Medieblikk kjenner ikkje bakgrunnen for denne mildt sagt underlege koplinga. Søkjer vi derimot på «Paal Frisvold» får vi verken opp privattelefonnummer eller nummeret til Europabevegelsen. Vi vonar at Europabevegelsen, med sitt slunkne budsjett, ikkje har betalt noko ekstra for denne «tenesta». Til slutt vil vi legge til at korrekt telefonnummer til Heming Olaussen sjølv sagt er å finne på **neitileu.no** – ikkje jasiden.no.

skapen, men har fått uventa respons. «Kva vil vere ein god måte å få kvinner interesserte i **karriere innafor vitenskap og ingeniørfag**,» spør *Time.com* 25. juni. Dei gjev sjølv svaret: «Det motsette av dette. Kanskje er det euro-krisa som gjer EU-imagemakarane blauthjerna», heiter det. «Kanskje er det difor EU ga tomme opp til videoen **'Science: It's a Girl Thing!**', som no er trekt tilbake». Dei omtalar videoen som ein «**Sex og singelliv-feberfantasi**» av ti centimeters hæl, catwalk-ganglag og pastellneglelakk. Videoen er framleis tilgjengeleg på YouTube,» skriv bladet, men åtvarar sjåarane. Dei vil fortvile over våset.

■ Faste lesarar av medieblikk vil nok hugse at dette ikkje var første gongen **EU si informasjonsavdeling** har vore

uheldige med framstøya sine. Dei legg ut reklamefilm, og i neste sekund er nettet fullt av hovudristing, kritikk og andre sterke reaksjonar. Førre gong var det ein arisk EU-«babe» som tok hand om onde, mørkhuda angrepsmenn. Denne gongen vil EU lokke fleire kvinner inn i naturvitenskapen. Måla med reklamefilmene er vanlegvis dei beste, men av ein eller annan grunn slår det ikkje så heldig ut. Til slutt måtte ein talsmann for EU-kommisjonen rykke ut og avvise at det heile var eit forsøk på ein spøk. «**Vi driver ikke med ironi**,» sa talsmannen i følgje *Dagbladet* 24. juni.

■ Ein lesar leita etter telefonnummeret til nei-leiar **Heming Olaussen** på gulesider.no. Han vart temmeleg overraska over at nettstaden kunne vise følgjande resultat: «Vi har fun-

Utanforlandet sett utanfrå

■ **Den britiske tabloiden** *The Sun* har vore på reportasjetur til Noreg, for å sjå om den norske utanforskapen kan vere modell for britane. «EU-kommisjonspresident Jose Manuel Barroso har latterleggjort kravet om ei britisk folkerøysting om EU. Han seier det viser mentaliteten til eit 'lite land' som 'Noreg eller Sveits'», skriv tabloiden, som sjølv sagt illustrerer artikkelen med eit missebilete. «Samstundes handlar Noreg som ein del av Europa utan å vere med i EU, og har fleksa dei økonomiske musklane sine det siste året, ved å kjøpe for 25 milliardar pund (230 milliardar kroner) i dei største britiske selskapa. [...] Så kor gale kan det vere å vere eit 'lite land' som Noreg?»

Føderalister på frammarsj

«I takt med tesen om at det er i krisetider unionen styrkes, blir mantraet 'mer Europa, ikke mindre' stadig oftere gjentatt. Tanken er at EU må skruses tettere sammen hvis prosjektet skal overleve», skriver kommentator Simen Ekern i *Dagbladet* 4. juli.

Han mener de mest interessante ideene om hvordan EU-krisen skal løses, kommer fra «forkjemperne for en europeisk føderasjon, som igjen begynner å markere seg kraftig, nettopp med demokrati som det fremste argumentet», skriver han. «Europas folk må bestemme sammen, og det krever en utvidelse av demokratiet: Det kan handle om reform av EU-parlamentet, så det faktisk får noe å si hvem man stemmer på. [...] Et EU som både er tettere sammenvevd og mer demokratisk trenger ikke være et paradoks. Men det er en temmelig bratt oppoverbakke som skal forseres for å få det til.»

PÅ NETT MED NEI TIL EU

WEB: neitileu.no (Nei til EUs nettsider) TWITTER: twitter.com/neitileu (Viktige kunngjøringar)

FACEBOOK: facebook.com (Søk etter neitileu)

FIRE STEMME FRA «UT AV EØS»-VEDTAK:

Nesten EØS-sjokk på H

Den sterke EØS-motstanden på Handel og Kontors landsmøte skremte både LO-leder Roar Flåthen og statsminister Jens Stoltenberg. Ut av EØS-forslaget falt med knappest mulig margin, og forbundet er nå blant de mest EØS-kritiske.

På Handel og Kontors landsmøte i september, var det bare fire stemmer som manglet for å få vedtatt et forslag om å erstatte EØS-avtalen med en handelsavtale. 120 stemte for forslaget og 126 stemte mot. Selv om forslaget falt, vedtok forbundet enstemmig en svært kritisk uttalelse, som flytter EØS-debatten et stort skritt fremover på veien mot LO-kongressen i mai 2013.

EØS griper inn i arbeidslivet

Kristine Larsen er leder for region Nord-Norge i Handel og Kontor, som var en av tre regioner som før landsmøtet hadde sendt inn forslag om å si opp EØS-avtalen.

– Bakgrunnen for at vår region sendte inn forslaget er at EØS-avtalen griper inn i arbeids- og velferdspolitikken i Norge. Vi ønsker at denne skal bestemmes i vårt eget land. Det var kanskje kontroversielt å sende et slikt forslag til landsmøtet, men vi mente at tiden var moden, sier Kristine Larsen.

– Vi vil ha debatt om avtalen og konsekvensene av å ha en slik avtale for det norske arbeidslivet. Vi i vår region arbeidet mye med EØS før landsmøtet, og i delegasjonen vår på landsmøtet ble det avgjort at vi fortsatt stiller oss bak forslaget vi sendte inn, forteller hun.

Larsen mener at uttalelsen som ble enstemmig vedtatt er bra.

– Det er viktig å utvide handlingsrommet i EØS-avtalen. Vi fikk ikke inn kulepunktet om å si opp EØS-avtalen, men uttalelsen som ble vedtatt slår fast veldig mye av det som var målet med vårt forslag. Hele HK-landsmøtet var sterkt kritisk til EØS-avtalen, og det vedtaket som ble gjort er gull verd, sier hun.

LO-kongressen neste

Det kommer stadig kritiske EØS-vedtak fra fagbevegelsen, og Kristine Larsen mener Handel og Kontors EØS-vedtak baner vei for andre forbund og foreninger fram mot LO-kongressen.

– Vi må mobilisere fram mot kongressen, slik at vi får et vedtak som legger klare føringer for LOs arbeid med EØS-avtalen, sier hun.

– Vi har med oss et godt vedtak fra HK-landsmøtet. Vi må tørre å ta debatten, og snakke om problemene med EØS-avtalen.

For min egen del handler det om at vi skal styre over arbeidslivet selv.

Sture Arntzen

Nesten flertall

Standpunktets redaktør Sindre Humberstet var valgt delegat fra Handel og Kontors region Vest. Han satt i redaksjonskomiteen som blant annet behandlet EØS-forslagene. I redaksjonskomiteen fikk forslaget om å si opp EØS-avtalen støtte av fem av 11 medlemmer. Humberstet presenterte mindretallets innstilling for landsmøtet, og er fornøyd med resultatet, selv om det ikke ble flertall for EØS-oppsigelse.

– Forslaget landsmøtet stemte over var det mest EØS-kritiske som har vært fremmet for et landsmøte i et LO-forbund siden EØS-avtalen ble innført. At vi nesten fikk flertall for et slikt forslag, viser den sterke EØS-motstanden i fagbevegelsen, forteller han.

– Uttalelsen som ble enstemmig vedtatt er også svært kritisk til hvordan EØS har fungert for det norske samfunnet og det norske arbeidslivet. Og vedtaket peker framover mot LO-kongressen, sier Humberstet.

Kritisk til EØS

Trine Lise Sundnes ble valgt til ny leder av Handel og Kontor, men går på først sommeren 2013. Frem til da fortsetter Sture Arntzen som leder av forbundet.

– Vi fattet et sterkt kritisk vedtak om EØS-avtalen enstemmig. Det var bare tilleggspunktet om oppsigelse av EØS-avtalen som ikke ble vedtatt. Det er uttrykk for at folk er generelt veldig kritiske til at EØS-avtalen griper inn i arbeidslivsspørsmål, sa Sture Arntzen til Klassekampen 20. september.

Av Hilde Loftesnes Nylén
hilde.nylen@neitileu.no

Vil ut av EØS. Kristine Larsen fra Handel og Kontors region Nord-Norge er kritisk til måten EØS-avtalen griper inn i arbeids- og

FAKTA

- Handel og Kontor er LOs tredje største forbund med 67 000 medlemmer.
- Forbundet hadde landsmøte 15.-19. september 2012.
- Et forslag om å «arbeide for at EØS-avtalen sies opp og erstattes av en handelsavtale» ble avvist med et veldig knapt flertall på 126-120.
- En sterkt EØS-kritisk uttalelse ble enstemmig vedtatt:

Utvid handlingsrommet i EØS-avtalen!

Handel og Kontor konstaterer at EØS-avtalen på arbeidsmarkedsområdet har gitt større konsekvenser enn noen hadde forutsett, og skapt begrensninger for nasjonal styring. EØS-avtalen har siden den ble inngått i 1992 blitt stadig mer omfattende og griper i dag inn på

områder som stortingsflertallet forutsatte at den ikke skulle berøre. Sentrale elementer innen norsk distriktpolitikk, petroleumpolitikk, forvaltning av naturressurser, alkoholpolitikk, og i de senere år faglige rettigheter og tiltak for å hindre sosial dumping, har i tur og orden blitt utfordret av ESA og EFTA-domstolen. Det er uakseptabelt at arbeidslivspolitikken i stadig økende grad overføres til besluttsende organer uten for Norge. HK ønsker at handlingsrommet innenfor EØS-avtalen skal utvides. Og vil legge særlig vekt på:

- Mer bruk av reservasjonsretten
 - Reforhandling av enkeltpunkter
 - Andre alternativer til dagens avtale
- Dette må inngå i forbundets arbeid frem til LO-kongressen i 2013.

HK-landsmøte

” Bakgrunnen for at vår region sendte inn forslaget er at EØS-avtalen griper inn i arbeids- og velferdspolitikken i Norge. Vi ønsker at denne skal bestemmes i vårt eget land.

velferdspolitikken i Norge.

FOTO: MARTIN GUTTORMSEN SLØRDAL

HALVE LO I EØS-OPPRØR:

Fagforbundet vil ha arbeidslivet ut

28. september vedtok landsstyret i Fagforbundet at de ønsker arbeidslivsspørsmål og faglige rettigheter ut av EØS-avtalen.

Dermed har forbund som representerer halvparten av LOs medlemmer fattet EØS-kritiske vedtak.

– Vi ser ingen annen utvei enn å ta det som har med arbeidsliv å gjøre ut av EØS-avtalen, sier leder av Fagforbundet Jan Davidsen til Klassekampen 28.

tro på at også LO-kongressen, går inn for å fjerne arbeidsliv fra avtalen.

– Av og til gjør vi vedtak selv om man ikke tror kongressen går inn for dem, for å vise hva man står for. Men det er ikke situasjonen nå. Vi føler oss bekvemme på

september.

Fagforbundets vedtak er formet som et forslag til LO-kongressen, og Davidsen har

at kongressen vil følge opp dette, sier Davidsen til avisen.

«Samtidig som den sikrer viktig norsk innflytelse på utformingen av standarder og handelsregler, har EØS-avtalen gitt oss store problemer på arbeidslivsområdet. Utviklingen av EØS-avtalen gjennom nye direktiver og forordninger, og ikke minst nye tolkninger fra [EF-]domstolen, har fått et omfang på arbeidslivsområdet som går langt utover det som ble forespeilet når avtalen ble inngått».

Økt mistenkeliggjøring og kontroll også i Norge

■ Schengen-landene og EU samarbeider om å kontrollere og overvåke områdets ytre grenser.

– Som medlem i Schengen står Norge med begge bena oppe i de samme problemstillingene som landene i EU gjør. Det kan synes som om EU og medlemslandene er på vei mot en styreform der det legges større vekt på

straff og straffekontrollsystemet enn tidligere, forteller Synnøve Ugelvik til jus.uio.no 12. juni.

I følge Ugelvik har fangetallet i Norge økt fra omkring to og et halvt tusen til omkring tre og et halvt tusen i perioden etter av vi ble medlem i schengensamarbeidet. [...] Denne økningen består av de utenlandske fangene som har kommet til.

– Man kan jo tenke at det skyldes at vi har blitt medlem i Schengen og at det er mer migrasjon i Europa totalt. Vi ser en liknende utvikling i EU.

– Regjeringa må ikkje gi etter for EU-trugsmål

■ EU truar med å innføre straffetiltak om Noreg brukar ei lovleg omlegging av landbrukstollen.

– Regjeringa må avvise EUs trugsmål og bruke vår sjølvstendige rett til å sikra norsk sysselsetjing og verdiskaping, heiter det i ei fråsegn frå styret i Nei til EU. Gjennom EØS-avtala har Noreg måtte opna opp for tollfrie kvotar av landbruksprodukt frå EU. Dei siste ti åra er importen frå EU dobla, medan eksporten står på

staden kvil. Regjeringa har no varsla at dei vil gå over til prosenttoll på nokre få utsette produkt, noko vi har full rett til å gjere gjennom WTO-avtala.

– Noreg må ikkje bøye av for tomme EU-trugsmål om å innføre straffetiltak mot rettmessige tiltak for å sikre norsk matproduksjon og sysselsetjing.

Kom på Globaliseringskonferansen 2012

■ Globaliseringskonferansen samler nærme 2000 aktivister, tillitsvalgte og andre engasjerte i de miljøene i Norge som arbeider for en verden der hensynet til mennesker, samfunn og miljø settes foran hensynet til fortjeneste.

Årets konferanse finner

sted 1.-4 november på Folkets Hus i Oslo. Årets konferanse kan by på mange spennende innledere og tema. Nei til EU er tilsluttet Norges sosiale forum, som står bak Globaliseringskonferansen. Påmelding på globalisering.no/påmelding

VARME ORD & STIKK I SIDA

■ Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Stein Gulbrandsen
Til EØS-kritikerne i fagrørsla, ved Stein Gulbrandsen i Fagforbundet, som tør ta debatten og skjønner at EØS er en reell trussel mot norsk arbeidsliv og den norske modellen – og vil gjøre noe med det!

Stikk i sida

Frank Aarebrot.
Sleivkjeften fra Bergen med de mange hatter. Nå også med trusler om å gå fra Ap til Høyre dersom LO skulle vedta en kritisk linje overfor EØS. Aarebrots trussel om at «dette kan splitte LO» er et utrolig overspill – selv til ham å være.

Påvirker lokaldemokratiet. Jan Davidsen mener EØS-avtalen medfører mangel på handlefrihet for kommunene, men kanskje enda mer opplevelsen av demokratiunderskudd og liten kontroll over egne beslutninger.

FOTO: FAGFORBUNDET

NYTT VETT-HEFTE OM EØS OG LOKALDEMOKRATIET:

- Kan miste motet

Engasjerte innbyggere som har gått inn i lokalpolitikken fordi de ønsker å gjøre kommunen sin best mulig, kan miste motet av direktiver og reguleringer vedtatt i Brussel, sier Jan Davidsen, leder i Fagforbundet, i Vett 3-2012.

Det nye Vett-heftet, med tittel «Hva betyr EØS for kommunene?», intervjuer Jan Davidsen, leder i Fagforbundet; Julie Lødrup, daglig leder i Manifest senter for samfunnsanalyse; Aksel Hagen, stortingsrepresentant for SV og leder av Kommunal- og forvaltningskomiteen; Bjørn Skjelstad, ordfører for Senterpartiet i Verran kommune og Ditte Staun, byrådsmedlem i danske Skive kommune for Radikale Venstre (Venstres søsterparti) og vara til EU-parlamentet for Folkebevægelsen mod EU. I denne artikkelen gjengir vi kort noen av svarene.

Påvirker lokaldemokratiet

Hvordan virker EØS-avtalen inn på lokaldemokratiet?

Jan Davidsen: – EØS-avtalen er en dynamisk avtale som har endret seg over tid. Mangel på kompetanse om handlingsrommet i EØS-avtalen er begrensende på det norske lokaldemokratiet.

Julie Lødrup: – Lokalpolitikere får mange og kompliserte regler å forholde seg til. EØS-reglene er ikke tilpasset lokale forhold, og hindrer gjennomføring av

tiltak som folk er enige om er sunn fornuft der de bor.

Aksel Hagen: – Som EU- og EØS-motstander er det sjølsagte svaret at EØS-avtalen er ei juridisk tvangstrøye som ideologisk tar oss vekk fra folkestyret og over i en mer markedsinnsert offentlig sektor.

Bjørn Skjelstad: – Med bakgrunn i EØS-avtalen må norske kommuner forholde seg til direktiv og regelverk som til enhver tid vedtas i EU. Dette er i mange tilfeller ressurskrevende og er med på styre ressurser mot områder som ikke er prioriterte oppgaver lokalt.

Ditte Staun: – Kommunernes Landsforening, paraplyorganisasjonen for danske kommuner, har laget en analyse som viser at 53 prosent av kommunalpolitikernes arbeid er påvirket av EU.

Utfordringer fra EU

Hva ser du som den største lokalpolitiske utfordringen fra EU i dag?

Jan Davidsen: – Mangel på handlefrihet, men kanskje enda mer opplevelsen av demokratiunderskudd og liten kontroll over egne beslutninger.

Kritiske til EØS-avtalen.

Øverst fra venstre: Bjørn Skjelstad og Julie Lødrup. Nede fra venstre: Ditte Staun og Aksel Hagen.

Aksel Hagen: – Det er anbudsdriven og de sterke begrensningene for å gi regional- og næringsstøtte. I det siste har imidlertid EØS-direktiver av ulike typer og omfang blitt et voksende problem.

Bjørn Skjelstad: – Lokalpolitiske utfordringer knyttet til EU er det generelle detaljstyrte regelverket som vi må forholde oss til.

Ditte Staun: – Å få beslutningsmyndigheten tilbake til de nasjonale og ikke minst de lokale demokratiske institusjonene. Dessverre har EU absolutt ikke for vane å gi tilbake beslutningsmyndighet.

Kan gjøre mer?

Kan lokalpolitikere gjøre mer for å drive selvstendig lokalpolitikk?

Nytt Vett-hefte

Vett 3-2012

■ Av Jens Kihl og Morten Harper (red.) 64 sider.

■ Heftet «Hva betyr EØS for kommunene? Gode råd mot uråd i lokaldemokratiet, arbeidslivet og den offentlige velferden» har artikler og intervjuer om EØS-avtalens rammer, konkurranseutsetting av tjenester og en lang rekke aktuelle EØS-saker og -direktiv.

Jan Davidsen: – Det kunne de helt sikkert, men i en presset hverdag er det en utfordring å orientere seg. Denne utfordringen blir ytterligere satt på prøve når det dukker opp representanter fra NHO med budsjetter og statistikk over hvor mye penger kommunen kan spare på å konkurranseutsette tjenestene sine.

Julie Lødrup: – Det er mye man kan gjøre innenfor dagens regelverk, og noen ganger blir EØS-regler brukt som en syndebukk av lokalpolitikere som fraskriver seg ansvar heller enn å ta i bruk mulighetene som finnes. Ikke minst kan man ta tjenestene tilbake!

Aksel Hagen: – Sjølsagt kunne lokalpolitikere ha gjort mer, de av dem som ønsker å stå opp for

en sjølstendig politikk. Men det krever kunnskap om hva som er handlingsrommet vårt under EØS-avtalen, og det krever mot til å stå opp mot den politiske og ofte også faglige overmakta.

Bjørn Skjelstad: – Vi kunne sikkert gjort mer enn det vi gjør i dag, men konsekvensene av ikke å følge opp regelverket skremmer nok såpass mye at det hemmer en del med tanke på selvstendig politikk.

Ditte Staun: – Vi har spillerom! Ellers ville jeg heller ikke synes det var noe kjekt å være lokalpolitiker. Rett nok er det alt for mange restriksjoner fra både EU og staten.

Av Morten Harper

morten.harper@neitileu.no

EØS-debatt i Førde. Nestleiar Solveig Willis i Sogn og Fjordane Ap var positiv til tanken om å ta ut arbeidslivet frå EØS-avtalen. Frå venstre: Dag Seierstad (SV), Tor Øyvind Westbye (Miljøpartiet), Solveig Willis (Ap), Jacob Nødseth (H, delvis skjult), Asbjørn Geithus (Raudt) og Ingunn Kandal (Nei til EU). FOTO: SINDRE HUMBERSET

INTENSIV EØS-DEBATT I NEI TIL EU-LAGA:

- Den pinlegaste avtalen ein kan gå inn i

EØS-debatten går livleg for seg i fylkeslag og lokallag i Nei til EU. – Det er den pinlegaste avtalen eit land kan gå inn i med andre land, sa Dag Seierstad i Førde 1. september.

Dag Seierstad er Europarådgevar i SV, var medlem i Europa-utredningen, og var hovudinnleiar under seminaret til Sogn og Fjordane Nei til EU i Førde 1. september, der alternativa til EØS-avtalen vart sette under lupa.

Terje Lien Aasland, Telemark Ap

– Den beste paragrafen i EØS-avtalen er slik: «EØS-avtalen kan seiast opp med eitt års varsel». Dersom vi gjer det frigjer vi oss frå EU-systemet, sa han.

Seierstad meiner situasjonen i dag er ein heilt annan enn for berre eitt år sidan. Mellom andre EL og IT-forbundet, Handel og Kontor, Postkom og Fagforbundet har kome med sterkt EØS-kritiske vedtak, som gjer at frontane spissar seg fram mot LO-kongressen i mai. Nei til EU bur seg også på ein EØS-debatt, som no er i ferd med å ta av.

Ingunn Kandal, nestleiar i Sogn og Fjordane Nei til EU, opna seminaret, og viste til den viktige rolla Nei til EU har i den

pågåande EØS-debatten.

– Vi må drive folkeopplysning om EØS. Der er utvikling i folkeininga om EØS-avtalen. Det ser vi no på meiningsmålingane. Men framleis er det mange mytar om EØS. Dei må vi arbeide for å rette opp, sa Ingunn Kandal.

EØS-debatt i Telemark

– Alt med Europa er ikkje ideelt, heller ikkje alt med EØS-avtalen. Det skal eg innrømme, sa Terje Lien Aasland (AP), stortingsrepresentant fra Telemark på EØS-konferansen i Ibsenhuset i Skien 1. oktober.

Terje Lien Aasland, Johan Tønnes Løchstøer (V), gruppeleiar i Telemark fylkesting, Heming Olaussen, leiar i Nei til EU og Arne Vinje (SV), ordførar i Vinje, hadde tatt sete for å diskutere dagens EØS-avtale og eventuelle alternativer til den.

Aasland meinte at det var viktig å halde på EØS-avtalen, og meinte at avtalen er trygg for industrien og anna næringsliv.

– Ei lausare tilknytingsform til EU vil ikkje gi denne tryggleiken, hevda han.

– EØS-debatten er interessant dersom den kan synleggjere klare alternativ, meinte Aasland,

men meinte likevel at EØS-avtalen gjev størst tryggleik.

Den tredje EU-debatten

«Treng vi EØS-avtalen» var eit av spørsmåla som arrangøren, Telemark Nei til EU, hadde stilt på førehand til panelet. Heming Olaussen var først ute med si innleiing:

– No handlar det om den tredje EU-debatten, nemleg debatten om EØS-avtalen. EØS-avtalen er spesiell, den er einsidig og dynamisk. Den endrar seg heile tida, hevda Olaussen.

Han peikar på heimfallsaka, import av alkohol, alkoholkreklame og differensiert arbeidsgjevaravgift som døme på saker som har dukka opp etter kvart, sjølv om at det vart lovd at dei ikkje skulle vere problematiske då Noreg inngjekk EØS-avtalen.

– Det har også vorte spreidd ei rekke mytar om EØS, som at vi ikkje får seld varene våre utan EØS, at den økonomiske framgangen i Noreg skuldast EØS og at EU ikkje vil inngå nokon anna avtale med oss enn EØS, meinte Heming Olaussen.

Av Sindre Humberset og John Øyslebø
standpunkt@neitileu.no

Den beste paragrafen i EØS-avtalen er slik: «EØS-avtalen kan seiast opp med eitt års varsel». Dersom vi gjer det frigjer vi oss frå EU-systemet.

Dag Seierstad på EØS-seminaret til Sogn og Fjordane Nei til EU 1. september

Fortsatt vannskuterforbud

■ **Miljøverndepartementet** opprettholder forbudet mot bruk av vannskutere. Den nye forskriften, som i all hovedsak er lik det gamle forbudet, trådte i kraft 1. juli.

– Vi får nå en forskrift som opprettholder lovens hensyn til sikkerhet og miljø, samtidig som den fortsatt gir kommunen mulighet til å åpne opp for kjøring der dette ikke kommer i konflikt med disse hensynene, sier miljøvernminister Bård Vegar Solhjell til NRK 22. juni.

– Vi kjører ikke vannskuter for å provosere politiet eller publikum. Vi kjører for å komme oss ut på sjøen. Jeg bruker den som en båt. Den er super å fiske fra. Går

du på YouTube ser du masse videoer folk som fisker fra vannskutere, sier Jørn Betten til NRK.

Regjeringen har bestemt at det norske regelverket er forenlig med EØS-avtalen. Reglene er begrunnet i miljø- og sikkerhetshensyn fordi vannskutere benyttes på en annen måte enn den typiske fritidsbåt og dermed utgjør en større risiko for miljø og sikkerhet.

Refser kommentatorene

■ **«Så er vi i gang igjen.** Den velkjente metoden fra de gamle EU-kampene tyter ut av alle kanaler, fra politikere, lederskribenter og kommentatorer», skrev kommentator Kari Gåsvatn i Nationen 2. oktober.

«Metoden er tydelig både i tolldebatten og i EØS-debatten. I stedet for argumenter brukes det harselas og karakteristikk. Prosenttoll i stedet for kronetoll på noen få oster, er egoistisk, usolidarisk og umoralsk. Å ta arbeidslivet

ut av EØS-avtalen er naivt», heter det videre.

Gåsvatn påpeker at debattene dreier seg om en kamp om politisk og økonomisk makt i Norge og i EU. «Sugerørsfolket», het det om dem som ikke var enig med eliten under EU-kampen i 1994. Moralsk uthenging avleder fra at det pågår en politisk kamp. Det samme gjør ironi og latterliggjøring. Det går an å lese på ordbruken hvor følsomt EU fortsatt er som tema.»

Advarer mot å stemme Høyre

■ **Å ha Høyre i regjering** er det samme som å ha EU i regjering. Det mener Nei til EUs leder Heming Olaussen, ifølge Klassekampen 3. oktober.

– Høyre er det eneste partiet i Norge som aldri har ønsket å reservere seg mot et EU-direktiv. Med Høyre i regjering kommer EU til å ha en stor trojansk hest i det norske

samfunnet.

– Jeg vil advare de 70 prosentene av Høyres velgere som er mot EU-medlemskap mot å stemme på Erna Solberg.

I EU-sammenheng er Høyre et ekstremt parti, sier Olaussen (bildet).

Nytt Vett-hefte om euroen

■ **25 254 000 menn, kvinner og ungdom** er uten arbeid. Over ti prosent av voksne menn og kvinner i EU er arbeidsløse. En fjerdedel av ungdommen står uten jobb. Samtidig pålegger EU medlemslandene kutt i det sosiale sikkerhetsnettet og velferdsordningene.

Dette heftet viser hvordan særlig kvinner og ungdom rammes. Heftet gir en oversikt over EUs krisetiltak og hvordan krisen har utløst en dragkamp om unionens fremtid. Er pengeunionen og euroen årsak til krisen, og gjør EUs krisetiltak situasjonen enda verre?

Vett-heftet er gratis for alle

som er registrert som abonnenter. Vil du også ha Vett? Ta kontakt på 22 17 90 20 eller neitileu@neitileu.no

Publikasjoner fra Nei til EU

Hvordan rammer eurokrisen? – 50,-
25 254 000 menn, kvinner og ungdom i EU er uten arbeid. Samtidig pålegger EU medlemslandene kutt i det sosiale sikkerhetsnettet og velferdsordningene. Særlig kvinner og ungdom rammes. VETT nr. 4-2012 gir en oversikt over EUs krisetiltak og hvordan krisen har utløst en dragkamp om unionens fremtid. Krisesituasjonen i Hellas, Irland og Spania gjennomgås i egne artikler. 64 sider.

Hva betyr EØS for kommunene? – 50,-
De siste tiårene har EU tatt stadig sterkere grep om norske lokalsamfunn. EØS-avtalen har flyttet makt fra kommunestyresalen til Brussel. Arbeidslivspolitik, offentlige anbud og innkjøp, privatiseringspress og distriktspolitiske virkemidler. VETT nr. 3 2012 tar opp viktige problemstillinger om kommunene og EØS, og peker på råd mot uråd. 64 sider.

Hva gjør EØS med landbruket? – 40,-
Norge har sin egen landbrukspolitik utenfor EU, men EØS-avtalen slår innover landbruket. Mat- og veterinærområdet er styrt av EØS-avtalen, handelen med landbruksvarer er liberalisert, bo- og driveplikten saumfares og stadig nye genmodifiserte produkter (GMO) må vurderes. VETT nr. 2-2012 beskriver hvordan EØS-avtalen endrer bondens hverdag og det norske matfatet. Redaktører er Hildeunn Gjengedal og Morten Harper. 64 sider.

Hva er galt med EØS? – 40,-
VETT nr. 1-2012 oppsummerer de viktigste virkningene av EØS-avtalen, fra overstyring i oljepolitikken og forbud mot kjønnskvoteering til pålegg om person-overvåking og flere tilsetningsstoffer i maten. Heftet inneholder også intervjuer med miljøvernere, fagforeningsfolk og andre eksperter om hvordan de merker EØS-avtalen. Skrevet av Nei til EUs utredningsleder Morten Harper. 64 sider.

EØS-guiden – gratis
EØS-avtalens innhold, konsekvenser og alternativer kort fortalt.

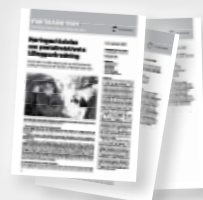
EU-guiden – gratis
Dette er heftet som gir svaret på mange av de spørsmålene som EU-debatten reiser. Heftet tar for seg en god del av ja-sidens argumenter og gir nei-sidens svar på disse. Heftet kan lastes ned som pdf.

Myter og fakta om EU og EØS
Løpesedler som svarer på ja-sidens luftige påstander. Nummer fire tar hull på mytene om at vi trenger EØS for å få solgt varene våre til EU. Nummer fem tilbakeviser påstanden om at Norge er 3/4 medlem i EU. Perfekt å gi til tvilere og ja-folk.

Ferske faktaark
7-2012: Dommen om allmenngjøring
6-2012: Nordisk ministerråd
5-2012: Nordisk råd
4-2012: Europarådet

Aktuelle arbeidsnotat
5-2012: Regionkontora i Brussel – EU-entusiasmens siste skanse?
4-2012: Høringen om Europautredningen
3-2012: Innspill til partienes programarbeid

Av **Bell Batta Torheim**
Politisk rådgiver i Utviklingsfondet

FÅR PATENT PÅ TRADISJONELLE PLANTESORTER:

Patenter på ville veier

I 2007 ga den Europeiske Patentorganisasjon (EPO) patent til et nederlandsk selskap på å male teff (etiopisk korn) til mel og å blande dette melet med væske. Å kalle dette en ny «oppfinnelse» er vanskelig å forstå. Enda vanskeligere er det å forstå at regjeringen sier at EPO følger en restriktiv linje når det gjelder patent på planter og dyr.

Norsk patentrett

Heftig debatt og stor motstand til tross, fra første februar 2004 ble EUs direktiv for rettslig beskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser (patentdirektivet) også gjeldene i Norge. Motvilighet til å bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen trumfet de sterke innvendingene mot direktivet. Isteden ble Bondevik, som tok dissens i egen regjering, trøstet med innføringen av såkalte «avbøtende tiltak» som skulle veie opp for de negative effektene av patentdirektivet. Et av de viktigste tiltakene var føringen om at Norge skulle ha en restriktiv patentpraksis.

Framfor å utnytte handlingsrommet utenfor EU, meldte Norge seg i 2008 inn i den europeiske patentorganisasjonen. Etter åtte års erfaring med patentdirektivet kan patentpolitikken oppsummeres som et område der regjeringen aktivt velger å være passiv.

Problemet med patent

Det store nye med patentdirektivet var at det for første gang ble lov å ta patent på planter og dyr. Motivasjonen var å legge til rette for bioteknologisk innovasjon – etter massiv lobbying fra industrien, spesielt den farmasøytiske, som bokstavelig rullet fremfor seg mennesker i rullestol med plakater som «no patents, no cure». Patent innebærer en enerett til å hindre andre i å utnytte en oppfinnelse kommersielt. Det er forbudt å foredle videre på en plante som er patentert.

Planteforedlere kan ikke finne opp plantesorter fra bunnen av, de er helt avhengige av tilgang til andre sorter. Derfor bryter patent med den tradisjonelle prosessen der foredlingen skjer trinnsvis. Dette utgjør en trussel mot matsikkerheten på sikt. Patent har også blitt drivkraften i en kraftig monopolisering i såfrøsektoren. Den canadiske organisasjonen ETC group anslår nå at de tre største såfrøsektorene kontrollerer over halvparten av det globale såfrømarkedet. Det betyr at noen få selskaper bestemmer hvilke såfrø som skal selges til hvilken pris.

Teff-patentet

I Europa skal patent kun gis på

Mister råderetten. Gjennom patentdirektivet har et nederlandsk firma fått patent på det etiopiske kornslaget teff, som har stor ernæringsmessig og kulturell betydning i landet. FOTO: UTVIKLINGSFONDET

oppfinnelser, ikke oppdagelser. Men utvidelsene av hva som kan patenteres gjennom patentdirektivet gjør at også gener og organismer som finnes i naturen kan patenteres. Teff-patentet er et av flere eksempler på hvordan praksis ved EPO uthuler «oppfinnelsesbegrepet».

I 2007 fikk det nederlandske selskapet (HPFI) innvilget patent på «bearbeiding av teff-mel» av det europeiske patentkontoret (EPO). Regine Andersen ved Fridtjof Nansens Institutt har dokumentert de omfattende patentkravene: «Man kan spørre seg hva som var den nye oppfinnelsen det nederlandske firmaet her fikk patent på. HPFI hevdet at det aldri er blitt målt falltall (et etablert mål for kvalitet og modningsgrad i korn) for teff, og at dette er nytt, selv om metoden er gammel og blir brukt for annet korn. HPFI mente også at det å male kornet til så fint mel er en ny oppfinnelse. Ikke minst hevder de å ha funnet opp nye anvendelsesområder for teff, selv om brød, pannekaker, kjeks og kaker er velkjente produkter når de er basert på annet mel.»

Teff-patentet er dessverre ikke unikt. EPO har innvilget patent på en rekke planter og dyr som har blitt til med vanlig planteforedling og dyreavl. En beslutning fra EPOs høyeste klageorgan i 2010 vedtok at det egentlig ikke skal være lov å ta patent på konvensjonell foredling. Likevel meddelte EPO et patent til Monsanto på virusresistent melon i 2011.

Hemmer forskning

Til tross for intensjonene om å stimulere innovasjon, blir patent ofte brukt strategisk for å holde konkurrenter ute. Forskning fra Nofima konkluderer med at oppdrettsnæringen ikke ønsker å ta i bruk patent. De mener det ikke er et velegnet virkemiddel for å videreutvikle sektoren. Dessuten ønsker de ingen «Monsantofisering», med få og store dominerende selskaper som har blitt tilfallet innen såfrøsektoren. Innenfor fiskevaksiner har patent alt startet en ond spiral der det er om å gjøre å patentere mest mulig for å holde konkurrenter ute, framfor å få nytutvinninger ut på markedet.

Oppdrettsnæringen er ofte en sektor som norske myndigheter lytter nøye til. Regjeringen bør også i tilfelle av patentdirektivet analysere nærmere erfaringene til oppdrettsnæringen, som er den sektoren i Norge som i sterkeste grad kommersialiserer bruken av genressurser, og er en ledende aktør i et globalt marked.

Nylig gikk høringsfristen ut for å komme med vurderinger av norsk erfaring med EUs patentdirektiv, og Justis- og beredskapsdepartementet jobber nå med et lovforslag til Stortinget. Regjeringen bør anerkjenne at patent ikke er en universal mirakelkur for å stimulere nyvinninger i en hvilken som helst sektor. Husk fjellvettregelen om at det er lov å snu – patent er rett og slett ikke godt egnet for genressurser, planter og dyr.

» Både Bjørklund og Idar Helle meinte at det truleg hadde blitt ja-fleirtal dersom me hadde fått ei røysting på 60-talet, og at det var de Gaulle som berga oss den gongen med sitt «non» til britisk medlemskap.

Historieseminar. Sidan seminaret var på Kristen Nygaards Hus og Nygaard var ein sentral person i EU-kampen var informatikar Tone Bratteteig invitert til å fortelja om bakgrunnen hans. – Kristen var det einaste geniet eg har kjend, sa den tidlegare kollegaen.

ALLE FOTO: LIV HAGLUND LILLEGRUNDSET

HISTORIESEMINAR I NEI TIL EU:

Nei-historia sett frå Kristen Nygaards Hus

Nei til EU skipa til eit historieseminar 22.-23. september i Kristen Nygaards hus på Blindern. På programmet stod blant anna bokprosjektet, arbeidarrørsla og EU på 1990-talet og Folkebevegelsen mot EF.

Boka skal gje eit oversyn over alle dei tre EU-kampane i 1961-67, 1970-72 og 1991-95, men med vekt på den siste kampen. Boka skal vera ferdig i 2014, til 200-årsjubileet for Grunnlova og 20-årsjubileet for den siste EU-kampen. Forfattar er historikar Roar Madsen frå Trondheim. Boka skal koma ut på Samlaget i eit opplag på heile 20 000 eksemplar. Nei til EU har òg hatt ein biletkomite i arbeid under leiing av Kristine Mollø-Christensen og Liv Haglund Lillegrundset, som har samla foto, plakatar, karikaturteikningar og anna bilestoff til boka.

Det har kome inn uhorvelege mengder både med tekst og bilestoff, så redaktøren får ein tøff jobb med å velja ut det som skal i boka og koka det ned til 350 sider, og setja stoffet inn i eit historisk perspektiv.

Rolla til sosialdemokratane
Leiar i bokkomiteen, Kjell-Erik Kallset, innleia om EU-motstan-

den i arbeidarrørsla, som han har skrive bok om under tittelen «Makta midt imot». Kallset framheva AUF si rolle i å organisera denne motstanden. Dei starta med «Arbeidernes Informasjonskomite» (AIK) i 1972 og fekk med seg andre i Arbeidarpartiet som heldt fram kampen i 1992-94 under namnet «Sosialdemokrater mot EU» (SME).

Høgrebølgja slo sterkt inn i AP på 1980-talet og Stoltenberg greidde å snu AUF i NATO-spørsmålet og greidde det nesten i EU-spørsmålet, hadde det ikkje vore for Trond Giske, som var AUF-leiar i 1992, Kristen Nygaard og Hallvard Bakke med fleire. På grunn av tilknytninga til AP fekk SME med sine 3000-4000 medlemmer meir gjennomslag i media enn Nei til EU med sine 140 000 medlemmer.

Nei til EU som sosial rørsle
Historikar Idar Helle ved Universitetet i Oslo gav eit oversyn over bakgrunnen til Nei

til EU som sosial rørsle. Han tok utgangspunkt i den første EU-kampen på 1960-talet, då EU-motstanden starta som ei protestrørsle eller klassekamp mot det folk oppfatta som Oslo-eliten. Med slagord som «Spør folket først» var denne rørsle med og legitimera bruk av folkerøystingar, også av den grunn at fleire parti, blant dei Arbeidarpartiet, var kløyvd i haldningane til EEC. Folkebevegelsen mot EF hadde god kontakt med fagrørsla trass i at den stort sett var finansiert av bondeorganisasjonane, og i leiinga sat Hans Borgen frå Bondelaget, Ragnar Kalheim frå fagrørsla og dagleg leiar Arne Haugestad.

Dette var eineståande i Europa, der bøndene som i Danmark, stort sett var å finna på ja-sida. Det same såg ein i 1991-94.

Folkebevegelsen mot EF
Ein annan interessant innleiar var valforskar Tor Bjørklund frå Universitetet i Oslo, som har

Idar Helle og Magnhild Folkvord

skrive boka «Mot strømmen». Han sa at «Folkebevegelsen mot EF» i 1972 i motsetning til Nei til EU, var ei ad hoc-rørsle, som blei oppløyst etter folkerøystinga.

På 60-talet var det to nei-rørsler, ei borgarleg som ville ha assosiering med EEC, og ei anna som ville stå heilt utanfor, desse gjekk i 1971-72 saman til ei rørsle, men fekk ei avskalling i den marxistiske «Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid» (AKMED), som såg på Folkebevegelsen som ei borgarleg rørsle.

Nasjonale symbol var mykje i bruk i 1972, og slagord som «Slå ring om grunnloven» og «Forsvar sjølråderetten» og bruk av nasjonalfargar var meir og meir vanlege. I 1994 var argumenta mot EU-medlemskap både nasjonale og internasjonale. Kristen Nygaard stod fram som ein samlande figur og blei nei-generalen framfor nokon. I 1994 var det mykje meir samsvar mellom nei-fleirtalet og den prosentvise

oppslutninga om Nei til EU enn i 1972, og i mange byar som Bergen og Trondheim, var nei-prosenten større enn i 1972. Både i 1972 og 1994 hadde utfallet av fiskeriforhandlingane med EU mykje å seia for utfallet av folkerøystinga langs kysten.

Kvinnekamp i Nei til EU
Magnhild Folkvord hadde ei kort innleiing om kvinnene og EU. Trass i at EU-motstanden både i 1972 og 1994 var større hos kvinner enn hos menn, var det stor motstand i organisasjonen mot kvinner, og kvinnepolitiske saker blei nedprioriterte, særleg i 1972. Ho meinte at ein grunn til det var at både Folkebevegelsen mot EF og Nei til EU var avhengige av økonomisk støtte frå mannsdominerte organisasjonar som Bondelaget og fagrørsla.

På 1960-talet var kvinnene nesten usynlege i EU-motstanden, men i 1994 var kvinnene komne mykje meir med, og verdsette i motstandsarbeidet, og Nei til EU fekk kvinnepolitisk utval som etter 1994 har organisert eigne konferansar om kvinnepolitiske spørsmål.

Av Oddvar Skre
Hordaland Nei til EU

NYE BØKER OM EUROKRISEN:

Feilkonstruksjonen euro

Det er en litterær avgrunn mellom Jon Hustads krisegonzo fra felten og Jesper Jespersens faglige innføring i årsakene til eurokrisen, men begge er skjønt enig om at mye er riv ruskende galt med eurokonstruksjonen.

Det tok seks år fra etableringen av gullstandarden i 1925 før det første landet, Storbritannia, ga opp. De andre større landene fulgte etter én for én. Problemene var voksende arbeidsløshet, ulik handelsbalanse og stor statsgjeld. Ikke ukjente trekk ved eurokrisen.

Danske Jesper Jespersen trekker parallellen i boken *Euroen. Hvorfor gikk det galt, og hvordan kommer vi videre?* Ikke fordi situasjonen er direkte overførbart, men det er en viktig lærdom i historien: Alle forsøk på å opprettholde faste valutakurser over en lengre periode har feilet, hvis valutaen ikke er forankret i en statslignende politisk struktur. Jespersen er professor i politisk økonomi ved Roskilde Universitet. Han har skrevet en faglig bok om eurokrisen, men den er kortfattet og Jespersen er en god pedagog som retter seg til et allment publikum.

Han utdyper hovedtesen om at alle valutaunioner som ikke er forankret i en statslignende struktur er forlist, ved å vise til nobelprisvinneren Robert Mundel: Jo flere land som er med i en pengeunion, desto mindre blir gevinsten for det enkelte landet.

Underskudd en avsporing

Jespersen mener fokuset på offentlige budsjettunderskudd er en avsporing som tildekker de egentlige årsakssammenhengene. Problemet er arbeidsløsheten, den lave veksten og ubalanse i samhandelen. I praksis er det ofte den private sektoren som svinger mellom over- og underskudd i sparing, og dermed er kilden til over-/underskudd i offentlig sektor. Det offentlige underskuddet er et speilbilde av et privat overskudd med større sparing enn investering. Det er forholdet mellom sparing og investering som styrer arbeidsløsheten og gjeldsopptak overfor utlandet, argumenterer Jespersen.

Historiske tall viser at det er en del forhold som mer eller mindre automatisk slår inn negativt på den offentlige budsjettsaldoen, særlig økt arbeidsløshet. Jespersens konklusjon er klar: Kravene om budsjettkutt er mer ideologisk enn samfunnsøkonomisk begrunnet.

Jespersen beskriver seg selv som en «eurorealist», mens det toneangivende i EU har vært – og er – en «eurooptimisme» med sterk tro på markedets evne

til å utjevne forskjeller og finne likevekt. Realiteten er at ubalansen mellom landene, både når vi ser på arbeidsløshet og handelsbalanse, er økt siden euroen ble innført. Euroens struktur og uniformering har forsterket krisen for de fleste medlemslandene, fastslår Jespersen, og legger til: Den samkjørte nedskjæringen vil forsterke nedgangstidene.

Pengeunionens akilleshæl

«Pengeunionens akilleshæl» kaller Jespersen det faktum at landene med handelsoverskudd ikke har noen egeninteresse i å endre ubalansen i eurosonen. Eurolandene har under ett likevekt i samhandelen med alle land som ikke har euro. Det er virkningen av en felles valuta. Dermed har eurolandene gjort seg ekstra avhengig av hverandre. Et overskudd på handelsbalansen i ett land, må svare til underskudd i et annet. Underskuddsland kan ikke komme i balanse med mindre Tyskland og Nederland aksepterer en reduksjon i sine overskudd.

Med eurotraktaten, også kalt finanspakten, pålegger EU landene å lovfeste at man ikke får føre en aktiv finanspolitikk. Jespersen ser dette som et uttrykk for hvor inngrodd eurooptimismen er, og mener en reell kriseløsning forutsetter endring av EUs traktater.

Jespersen bruker mest plass på å forklare krisen, men skisserer også mulige utveier. Han argumenterer for en modell med faste, men justerbare, valutakurser. På mange måter et skritt tilbake til valutasamarbeidet før euroen, og som Danmark fortsatt praktiserer gjennom sitt euroinntak. Samarbeidet må forbedres med økt kontroll av spekulative kapitalbevegelser. Han mener det også trengs storstilte overføringer fra nord til sør i EU-området.

Hva regner Jespersen så som mest sannsynlig? Hans antagelse er at flere land vil forlate euroen, men at euroen vil bestå som valuta for en mindre gruppe nordeuropeiske land med tysk dominans.

Tur i finansruiner

Journalist Jon Hustad er mer slentrende og spissformulert, og slår an tonen med den dramatiske titulerte *Gjeldsslaven Europa. Ein guida tur i finansielle ruinar*. Boken samler en artikkelserie

Spissformulert om eurokrisen. Jon Hustad skriver: «Neste år skal grekarane betala 31 prosent meir i inntektskatt og 235 prosent meir i eigedomsskatt. I år, derimot, betaler dei langt mindre skatt enn i fjor.» Slendrian og lureri er også en del av eurokrisen, men har fått for stor plass hos Hustad, mener Morten Harper. FOTO: VIDARFØRLAGET

Jesper Jespersen:

Euroen. Hvorfor gikk det galt, og hvordan kommer vi videre? Forlaget DEO. 2012. 124 sider

Jon Hustad:

Gjeldsslaven Europa. Ein guida tur i finansielle ruinar Vidarforlaget. 2012. 155 sider

fra Dag og Tid etter reiser i Hellas, Tyskland, Italia, Irland og Island høsten og vinteren 2011 – 2012. Feltarbeidet gir en helt annen nærhet til krisen, og boken er godt skrevet og småvittig. Innimellom egne opplevelser og refleksjoner, fletter han inn interessante intervjuer, men også enkelte andre utsagn som burde vært kildefestet. Samtidig tyr Hustad til en del enkle underholdningsknep med nedlatende beskrivelser av elleville streiker i Hellas og hyppige langhelger i Italia. For eksempel skriver han i oktober 2011: «Neste år skal grekarane betala 31 prosent meir

i inntektskatt og 235 prosent meir i eigedomsskatt. I år, derimot, betaler dei langt mindre skatt enn i fjor.» Slendrian og lureri er også en del av eurokrisen, men har fått for stor plass hos Hustad.

Mer perspektivrikt er det når han skriver om Italia som en eurokrise i miniatyr, med mye av den samme økonomiske ubalansen mellom regionene i nord og sør som vi ser i EU. I likhet med Jespersen peker han på den voksende ulikevekten i landenes handelsbalanse som det egentlige problemet. Spissformulert: Euroen er det

germanske språkområdet mot resten.

Hustad mener landene sitter fast i uføret med euroen. Den gjør det umulig å trykke penger for å redusere statsgjelden. Det var derfor bankene begynte å låne til Hellas da euroen ble etablert, fordi styringen ligger hos Den europeiske sentralbanken og grekerne ikke kunne starte seddelpressen, som ville redusere gjeldsverdiene. Ifølge Hustad var problemet at grekerne ikke tok hensyn til den helt nye situasjonen, og likevel brukte mer penger enn Hellas fikk inn i statskassen.

Utenfor euroen og innenfor EØS havner Hustad på Island, i et av bokens mest interessante kapitler. EØS-avtalen trer frem som en sentral grunn og forutsetning for den voldsomme bankespansjonen og finanshavarieret ledende til, gjennom pålagt liberalisering og kapitalflyt på tvers av landegrensene. De islandske bankenes ekspansjon med den frie kapitalflyten var enorm; i 2001 utgjorde bankenes aktiva 100 prosent av Islands BNP, rett før krisen i 2008 var det 1100 prosent – altså elleve ganger BNP.

Hustads løsning går i en annen retning enn Jespersen; en felles finanspolitikk for hele euroområdet, ideelt en EU-føderasjon med felles regjering. Men, legger han til, det er per i dag politisk umulig. Akkurat dét har han nok rett i.

Av Morten Harper

morten.harper@neitileu.no

Nei til EU på Arendalsuka

■ **Aust-Ager Nei til EU** var tilstede med stand på Arendalsuka 14.- 17. august. Arendalsuka ble en suksess. Tilbakemeldinger fra politikere og media-Norge er bare positive. Kulturminister Anniken Huitfeldt slo i Agderposten fast følgende: «Den politiske høsten kommer hvert år heretter til å starte med Arendalsuka». Arendalsuka tar mål av seg å bli Norges svar på svenske Almedalsveckan. Her treffes hele det politiske Norge og media-Norge, og Nei til EU kommer til å bli

fast deltaker. Bildet viser Senterungdommens leder Sandra Borch, som besøkte standen.

Av John Øyslebø

Får vi solgt varene våre uten EØS-avtale?

■ **Dette ble ett av temaene** da Vest-Agder Nei til EU inviterte til EØS-konferanse på Haandverkeren i Kristiansand mandag 24. september. Bildet viser ordføreren i Kristiansand, Arvid Grundekjøn (H) som sa rett ut at vi er avhengig av EØS-avtalen for å få solgt varene våre. Dette synet til ordføreren støttet Arne Helge Fjermeros, leder i Europa-bevegelsen i Vest-Agder, mens

uenig i dette og mente at den tidligere frihandelsavtalen fortsatt er gyldig hvis dagens EØS-avtale sies opp og at EU selv har interesse av å handle med Norge.

Av John Øyslebø

Nei til EU-stand på Dyrsku'n i Seljord

■ **Telemark Nei til EU**, Aust-Agder Nei til EU, Vest-Agder Nei til EU og Rogaland Nei til EU hadde stand på Dyrsku'n i Seljord helga 14.-16.

september. Arrangøren forventet 80 000 besøkende på Dyrsku'n, der også Nei til EU med noen av sine medlemmer var på plass med en innholdsrik stand med mye informasjon. EØS-avtalen og alternativer til dagens EØS-avtale er vårt hovedtema under årets stand. Vi vil bidra med at politikere og befolkningen nå tar en skikkelig debatt på dagens EØS-avtale.

Av John Øyslebø

Nei til EU på Sensommerfest

■ **I et fantastisk** godt høstvær deltok Hedmark Nei til EU med stand på Sensommerfest i Flisa 1. september. «Handelsavtale Ja takk – EØS Nei takk», var hovedbudskapet på standen i Flisa sentrum. Fylkesleder Brit A. Lien, styremedlem Kari Gjems og regionsekretær Karl-Sverre Holdal deltok sammen med flere lokale tilfittsvalgte på standen i Flisa. I

et nydelig høstvær var det mye liv og røre i sentrum. Mange viste interesse for standen vår og budskapet og kom innom for en prat og kunnskap om EØS.

Hedmark Nei til EU informerte også om at de er tilknyttet grasrotandelen hos Norsk Tipping, slik at ivrige tippere kan støtte EU-kampen på den måten.

Av Karl-Sverre Holdal

Politisk verkstad. Landsmøtet er den viktigste politiske verkstaden i Nei til EU. Her vert det gjeve marsjordre til heile organisasjonen og ei samla nei-side. Bileta er frå landsmøtet i 2011. FOTO: EIVIND FORMOE

KLART TIL NEI TIL EU-LANDSMØTE 2012:

– Vi tek debattane

– Landsmøtet 2012 vert arenaen for dei viktige debattane på nei-sida, om EØS-avtalen, stortingsvalet og framtida til organisasjonen vår, seier landsmøtekoordinator Hilde Loftesnes Nylén.

Landsmøtet skal vere på Rica Hotell Hamar frå fredag 9. til søndag 11. november. Der møtast delegasjonane frå alle fylkeslag, styret, rådet, tilsette og gjestar til det viktigaste møtet i nei-året.

– Men allereie før landsmøtet opnar vert det debatt, seier Hilde Loftesnes Nylén.

– Vi har invitert leiarane i partia sine programkomitear til debatt på fredagen før møtet vert sett. Tema for debatten er kva partia skal meine om EU og EØS fram til stortingsvalet. Vi garanterer at dette vert ein viktig og spennande debatt for alle som interesserer seg for EU og EØS, slår ho fast.

Deltakarane i debatten vert Nikolai Astrup (Høgre), Morten Høglund (FrP), Helga Pedersen (AP), Inga Marte Thorkildsen (SV), Bjørnar Moxnes (Rødt), Rolf Nesheim (Venstre), Kjell Ingolf Ropstad (KrF) og Trygve Magnus Slagsvold Vedum (SP). Møteleiar vert Heming Olausen.

EØS og stortingsvalet

Styret i Nei til EU har innstilt på to nye hovudsatsingsområde for 2013 i arbeidsplanen. Ikkje overraskande heiter det første «Ja til handels- og samarbeidsavtale med EU. Nei til EØS». Det andre hovudsatsingsområdet er Nei til

EU sitt arbeid med stortingsvalet 2013.

Julie Ness er sekretær for kampanjegruppa som arbeider med EØS. Ho er glad for at fagrørsla no har teke fatt i EØS-debatten for alvor.

– Men vi er også nøyddede til å ta EØS-debatten i eigen organisasjon. Før debatten på landsmøtet skal diskusjonen takast i grunnorganisasjonen og på rådsrådet 20.-21. oktober, seier ho.

– Det er ønskjeleg at så mange som mogleg tek del i diskusjonane om arbeidsplanen sidan dette er den viktigaste politiske debatten internt i organisasjonen. Fylkeslaga har eit særskilt ansvar for å få breidde i debatten og inkludere flest mogleg av både lokallag og einskildmedlemer, i tillegg til at både rådsmedlemer, Ungdom mot EU og Studenter mot EU er hjarteleg velkomne i debatten, fortel Julie Ness.

EU i krise

Det er sjølv sagt ikkje berre EØS som skal debatterast på landsmøtet. Nei til EU har eit spesielt fokus på konsekvensane av EUs handtering av eurokrise for vanlege folk. Arbeidsløysa stig og velferdsordningane vert raserte. Ungdomsarbeidsløysa er eit spesielt alvorleg problem, og

solidariteten med dei som vert råka av krisa er ein viktig del av engasjementet til Nei til EU.

Som vanleg på landsmøta har vi også eit omfattande kulturelt program. Suksessen med bokbad vert vidareført, i år med forfattaren Vigdis Hjorth, som er aktuell med ein roman der handlinga føregår i kulissane bak striden om veto mot EUs postdirektiv.

Styrke organisasjonen

Også organisasjonsarbeid vert viktig på dette landsmøtet. Mange år med nei-fleirtal og ingen utsikter til medlemskapsdebatt så lenge EU er i djup krise, gjer at organisasjonen har problem med å halde oppe medlemstalet.

– Korleis vi skal klare å styrke organisasjonen og auke medlemstalet i ein slik krevjande politisk situasjon, vil verte eit viktig spørsmål på landsmøtet, fortel landsmøtekoordinator Nylén.

– Vi opplever at EØS-debatten vekkjer engasjement i mange krinsar, men dette engasjementet har til no ikkje utløynt fleire nye aktivistar, lokallag og medlemmer. Det vil vi jobbe med framover, lovar ho.

Av Sindre Humberstet

sindre.humberstet@neitileu.no

25. september 2012 var det 40 år siden folkeflertallet stemte nei til innlemmelse i EEC/EF

40-årsjubileum. Riksarkivet har lagt ut plakater fra EEC/EF-kampen i 1972 på sin Flickr-side. Men bare en fra ja-siden.

FAKSIMILE: RIKSARKIVET

Tap og vinn med sam

For en avisleser kan det tidvis være en prøvelse å se hvordan avisenes lederskribenter og kommentatorer tolker vår samtid. For stortingsrepresentant Snorre Valen (SV) var det så krevende at han 26. september valgte å legge ut følgende melding på Facebook: «Det er synd å si, men jeg orker ikke abonnere på Adressa. Ikke fordi jeg er politisk uenig i avisas linje (jeg er uenig i det meste VG og DN mener også), men fordi kommentarene og lederne er så surmaga. Alstadheim i DN får deg til å smile og le, selv om du er uenig med ham. Smil litt, Adressa. Det er mulig å være uenige uten å være så surtrut!» På direkte spørsmål om hva som gjorde at begeret rant over med henhold til monopolavisen i hjembyen Trondheim, om det var «dagens ledere, den om EU, som gjorde deg sint?», svarte han at det ganske riktig var «folket er dumme-lederen» og en kommentar om stortingslønn. «Det blir for angstbitersk, ass. Det er fullt mulig å argumentere kafferettelig» og være «notorisk uetterrettelig», skrev SVs unge stortingsrepresentant.

Rike, egoistiske nisser

Bakgrunnen er følgende: Tirsdag 25. september var det 40 år siden folket stemte nei til EEC/EF i folkeavstemningen. I den anledning lot ja-folk i redaksjoner landet over følelsene ta mer eller mindre overhånd.

La oss så se litt nærmere på lederartikkelen i Adresseavisen onsdag 26. september 2012, dagen etter 40-årsjubileumet. Avisen, som er eneste dagsavis i landets tredje største by, omtaler seg selv som «Midt-Norges frie stemme», og praktiserer i likhet med de fleste aviser i Norge (med hederlig unntak av blant andre Klassekampen) usignerte lederartikler. Det betyr at det er umulig for leseren å vite hvem som fører lederartikkelen i pennen, om det er redaktør Blix, samfunnsredaktør Sæther, politisk redaktør Wahl-Olsen eller noen av avisens skribenter.

Lederartikkelen som Snorre Valen lot seg hisse opp av het altså «40 år på Europaveien», og var ledsaget av en karikaturtegning av avisens glitrende tegner, Jan O. På tegningen sitter en fet, norsk nisse på en sekk med penger ved en vei, iført klær i nasjonalfargene og nisselue. På himmelen over veien er de tolv EU-stjernene og tegneren lar nissen, som for anledningen haiker, uttale: «Bare det er gratis». Rik norsk nisse som ikke vil dele. En klassisk framstilling av Norge og nei-siden, og neppe alene grunn til Valens irritasjon. En av setningene i lederartikkelen er framhevet som sitat, i rødt: «EU er fremtiden».

Hovedpunktene i artikkelen var følgende:

■ «I Norge må vi gjerne innbille oss at vi kan bestemme selv.

Men slik er det ikke».

■ «En eller annen gang i historien må vi ta konsekvensen av at Norge er en del av et fellesskap vi ikke kan stå utenfor».

■ «Mange tar den økonomiske krisen som uttrykk for at EU er feilslått. Det er galt».

■ «EUs grunnleggende prosjekt var å skape fred i Europa. Dette målet, som vokste frem i skyggen av to verdenskriger, har vært en fantastisk suksess».

■ «Det er ikke første gang EU-samarbeidet rystes i grunnvollene. Men unionen har hver gang snudd krise til ny fremgang».

■ «Alle forsøk på å dømme EU nord og ned vil mislykkes, nettopp fordi lederne i de største medlemslandene har vist evne til å ta grep og finne løsninger».

Avslutningssalutten i lederartikkelen var denne: «Vi kjører ikke i samme fil som dansker, svensker og folk fra 25 andre nasjoner. Men vi følger trafikstrømmen godt. Selv om vi liker å tro at vi bestemmer fart og retning selv».

Som det vel fremgår av utdragene var dette i sum en noe ensidig og lettere belærende artikkel, hvis målsetning synes å være å puste liv i drømmen om

EU-medlemskap og korrigere tre av fire nordmenn som i sin villfarelse nå er motstandere av innlemmelse i unionen.

Adresseavisen var ikke alene om å bruke spalteplass på EU-saken den siste uken av september. Det notorisk EU-vennlige Morgenbladet ga Europabevegelsen, litt overraskende, så hatten passet. I en sverlig liten artikkel, under overskriften «Europas hjelpeløse hjelpere», viste man til en pressemelding fra Europabevegelsens nye generalsekretær, Kirsti Methi.

Mehti inviterte til EU-debatt, og hadde til Morgenbladets forferdelse skrevet at «vi ønsker å debattere Norges forhold til EU uten at medlemskaps spørsmålet er premiss». Deretter kom det som, ifølge Morgenbladet, «får oss til å forstå at Norge aldri kommer til å bli EU-medlem», en formulering avisen mente viste hvor dårlig ja-siden formulerte seg. «Europabevegelsen er opptatt av å adressere hva som er EUs overordnede mål og hvorfor samarbeid er sentralt i EU-konseptet». Debatten er død, konstaterte Morgenbladet sørgmodig. Det stemmer nok ikke helt.

Neste avstemning om EU

Opptil flere EU-tilhengere brukte den samme uken til å forsøke å blåse liv i debatten. To av de mest iherdige var som vanlig Europabevegelsens leder, Paal Frisvold, og skribent Kjetil Wiedswang i Dagens Næringsliv (DN). Begge dro til i kjent stil på 40-årsdagen. Wiedswang lot det ikke bli med en artikkel, han lanserte like godt en bok om EU den dagen. Boken med tittel Europaveien. EU, krisen og vi andre, er ifølge Schibsted forlag «Et stykke subjektiv reportasjournalistikk om Norges svært spesielle forhold til Den europeiske unionen.»

Av forhåndsomtalen er det en morsom bok: «EUs historie handler om intriger, maktspill, sterke personligheter, skandaler i hopetall, grov korrupsjon, sex, drugs, rock'n'roll, illsinte franske bønder, enda sintere anarkister og Europaparlamentet, verdens største supperåd. Inn mot dette seilte så lille Norge med luthersk ballast og populistisk radikalisme, med nasjonal omsorg for bønder og fiskere – og nyslått rikdom. Og ut av alt dette kan det komme gode – og til og med morsomme – historier.»

I artikkelen i DN 25. september lot han humoren ligge. Derimot lanserte han sin drømmemeditato for neste folkeavstemning: 25. september 2022. Og ga uttrykk for sin usvikelige

» For en avisleser kan det tidvis være en prøvelse å se hvordan avisenes lederskribenter og kommentatorer tolker vår samtid

ISLAND:

Difor seier Island nei

«Kun ein tåpe under vurderer EU-motstanden på Island. Fisk, eurokrise og så vidare er berre påskot for EU-motstandarane. Det avgjerande er dei sterke kjenslene omkring landet si sjølvstende,» heiter det i ein kommentar i den danske avisa Kristeligt Dagblad 26. juli. Det oppsiktsvekkjande er at kommentaren er skriven av leiaren for den danske Europabevegelsen, Erik Boel.

«Heller fattig og rank enn rik og slavebunden. Interesse for EU bygde på kvikksand, fordi den var forbunden med krisestemminga og fallet i kronkursen i 2008,» skriv Boel vidare.

Økonomisk vekst

Boel skriv at «Island er i ferd med å tre ut av slagskyggen til finanskrisa. På hamna i Reykjavik ligg det monumentale konserthuset nettopp ferdiggjort, og det matchar operaen i Sydney. Som mange av dei islandske samtalepartnarane mine har be-trudd meg, har det 400 fleire sitjeplassar enn operaen hjå den gamle kolonimakta i Købehavn.»

No stig BNP med 3-4 prosent frå 2010 til 2011 og arbeidsløysa går ned, skriv Boel. «Det fører til at to tredjedelar av folket i dag seier nei takk til medlemskap.»

Beklageleg

Boel skriv også at det er beklageleg frå eit dansk synspunkt at Island ikkje kjem til å verte medlemmer. «Dersom Island vart medlem i EU ville det norske innslaget i samarbeidet vorte styrka. Islandske medlemskap ville fremje interessa for EU på både Færøyene og i Noreg. Det ville utan ville påverke haldninga til EU hjå kystbefolkninga og langs den norske vestkysten, dersom Island fekk ei tilfredsstillande ordning på fiskeriområdet,» skriv Erik Boel vidare.

«Islendingane føler seg rett og slett ikkje som ein del av Europa,» skriv han.

«Uansett kor mange skåltalar som vert haldne om at suvereniteten i klassisk forstand er ei daut sild, så vaktar og vakar islendingane over suvereniteten sin. Fleire islendingar har be-trudd meg at Island ikkje har kjempa til seg sjølvstende i 1944 for i 2012 å overgi den til EU.»

Av Sindre Humberstet

sindre.humberstet@neitileu.no

Av Per Fredrik Velde

Pensjonert lektor, Nøtterøy

EEC/EF 1972:

Da folket valgte folket

Ja-skøyte. Sommeren 1972 seilte ja- og nei-skøyter langs hele kysten.

FOTO: RIKSARKIVET

Den 25. september 1972 stemte Norge nei til EEC/EF. Dessverre så man knapt folks jubel i NRK. Der respekterte de ikke flertallet, men gav ja-siden «rett» og fortsatte skremslene om kommende problemer. Det vi fikk se var forbitrelsen på Oslo vest. Nei var et nederlag – nå ville Norge få svi.

«Sjokk på børsen», sa avisen. «Dessverre var vi som folk ikke modne nok», skrev VG. JA TIL EF: «Harde tider venter Norge.» Og Aftenposten: «Nu må de stå frem og ta ansvar [...]. Man kaster ikke ustraffet et spørsmål som avgjør et lands skjebne ut til folkeavstemning». Arbeiderbladet: «Nei betyr også mistillit til de land i Europa som har invitert oss til samarbeid». Morgenbladet: «Nu ler utlandet av oss [...], men i Moskva er de glade.» Og nå må norske bedrifter flytte ut. Industriforbundet: «Redusert fremgang og velstand for alle». Statsminister Bratteli: «De fleste får merke at vi blir stående utenfor».

To års hard politisk kamp var over, en kamp vi unge aktivister hadde brukt mye tid på. Det begynte i 1970, og ble snart så intenst at det nesten luktet svidd over det politiske landskapet. «Er du dum eller kjeltring? Hadde jeg fått fem minutter til, så skulle jeg klistret deg til veggen!» sa Haakon Lie ifølge Dagbladet etter en debatt med Arne Haugestad i Folkebevegelsen.

Fra Brussel lekket det ut at Norge måtte ofre fiskeriene, og at landbruket gjorde medlemskap umulig. Og at EEC gikk mot union. «Union? Nei, det er et begrep som dere i Klassekampen har funnet opp», sa Utenrikskomitéens formann Helge Seip. Det samme fra

Arbeiderparti-formann Trygve Bratteli. Og da statsminister Borten (Sp) sa «union» i sin nyttårstale, ble han angrepet av regjeringskolleger. Men utenriksminister Stray (H) varsler katastrofe ved et nei, for bakom synger Sovjet. Mens Folkebevegelsen ber om balanse i NRK: EEC-medarbeiderne Halle Jørn Hansen og Lars Jacob Krogh er begge med i Europabevegelsen.

Arbeiderpartiet er voldsomt splittet: I september 1971 sier 72 prosent av Ap-velgerne nei, samtidig får partiet 50,3 prosent oppslutning – hva skal Bratteli gjøre? Venstrefløyen og AUF er imot, og i en helsides annonse angriper de ledelsen, underskrevet av 600! Partiets EF-utvalg med bare ja-folk blir nå avløst av et med 25 prosents nei, mens Per Kleppe skal utarbeide et «sosialistisk Europa-program».

Så faller regjeringen Borten, og Bratteli utnevnes. Og 7. juni organiserer Folkebevegelsen en kjempedemonstrasjon rundt Stortinget. På nei-sida er vi forbannet over misbruket av statsapparatet (og ensidigheten i NRK): Statens Informasjonstjeneste sender ut 540.000 ja-brosjyrer for alles regning, UD pøser ut åtte ja-brosjyrer, og ja-embetsmenn sendes ut («vi driver informasjon og er ikke part i saken»). Mens Bratteli er skamløs med penger: Ved manipulering får ja-siden 80 prosent av 12 millioner til opplysning – «en grotesk, politisk uanstendighet», sier professor Thomas Chr. Wyller. Også LO-ledelsen har bare ja-brosjyrer, produsert av Europabevegelsen. Og sjofelt nok prøver også regjeringen juridisk å hindre kommuner i å støtte Folkebevegelsen økonomisk. «Vi har ingen debatt om EEC», sier Hans Fredrik Dahl. «Regjeringen fører krig

mot folket», med statsapparat og politiske kommissærer.

Kampen bølger, og særlig Dagbladet gjør en god jobb med avsløringer. Det er mange harde konfrontasjoner, postkasseaksjoner, debatter, annonsekriker, stands og store demonstrasjoner – mye hardt språk, hardere enn i 1994, og ja-siden skremmer stadig med kommunismen. Og når det er over, sier Ap-sekretær Ronald Bye at det har vært ei fæl tid. Ja-siden har pengene, men motstanden er sterk; en undersøkelse viser at 180.000 har støttet Folkebevegelsen og 30.000 JA TIL EF.

Og Aftenposten er sinna: Folkebevegelsen sammenliknes med meslinger og røde hunder, hemmet av overtro og sinnsforvirring, noe sykt som ikke bør få statsstøtte! Siden raser de mot forskere som påviser slagside i NRK, skremsler (vi tror Folkebevegelsen står i fare for å bli overtatt av de røde), og brønnpissing: Avisa «har hørt» om et møte i Sosialistisk Folkeparti hvor det ble snakket om «bruk av vold.» Også andre skremmer: Platou (H) er overbevist om at Folkebevegelsen vil ha oss inn i Warszawa-pakten, biskop Birkeli er redd for en utvikling «i østlig retning», og biskop Norderval skremmer med jernteppet. «Det må ikke skapes tvil om vår vestorientering», sier Helge Seip. Og Lars Roar Langset: «SF og SUF(ml) og kommunistene er mot EF. Tror noen at det er den nasjonale selvråderett som står i hodet på disse menneskene?» Mens venstresida støtter seg på EF-kommisjonens visepresident Sicco Mansholt: «Sosialistene i EF har ingen innflytelse [...] fagbevegelsen har meget liten innflytelse [...] storindustrien, de

multinasjonale selskapene har en enorm makt.»

LO-ledelsen sender nå rundt ja-sekretærer, men mange av dem avvises. I juni 1972 har Folkebevegelsen aksjonsuke over hele landet, og gatene fylles, i Oslo går 20.000 i tog med et hav av fakler mot himmelen.

Busser krysser sommer-Norge 1972, og langs kysten seiler skøyter med JA eller NEI. Stortingsmann Buvik (H) spør ja i Nord-Norge, og Rostoft (H): «Jeg tror det er et klart ja-flertall i det norske folk nu.» JA-leder Ola H. Metliaas hevder «vi er sikre på at det blir ja-flertall i de fleste fylker». Mens Ronald Bye lover at Folkebevegelsen skal få en folkebevegelse mot seg: Arbeiderpartiet arrangerer 9000 møter og har 2000 kontakter! Og han er rasende: Det er løgn at EF ikke fører til økt vekst, at jordbruk og fiske vil gå dårlig, og at det går mot union. «Det mest gemene er Nei til salg av Norge [...] Folkebevegelsens propaganda har vært preget av dette [...] det er SUFs mønster.» Og Europabevegelsen: «Folkebevegelsen har i løpet av kort tid klart å tilgriske norsk samfunnsdebatt langt ut over hva man tidligere trodde var mulig». Og JA lover: 750.000 husbesøk, 60.000 nye medlemmer, 1450 stands og 1100 møter; de har 7150 tillitsmenn, 172 sekretærer og 23.000 frivillige. Og sikter mot 65 prosent ja. Men på nei-siden vet vi at de ikke har folk.

På valgdagen advarer Arbeiderbladet mot de «farlige»: Rune Gerhardsen, Finn Gustavsen, Bjørn Tore Godal, Sigurd Allern, Reidar T. Larsen, Karl Evang, Ole Kopreitan, Sigurd Evensmo, Tron Øgrim, Torbjørn Berntsen. «Men omslaget er kommet», sier Erling Norvik (H). ja-ungdommen tipper 60-40, og stortingspresident Guttorm Hansen: «Det går mot ja». Mens JA TIL EF mener 65 prosent ja bør gå. Og Knut Frydenlund i utenrikskomitéen: «Som i Irland vil et stort flertall si ja på dagen.»

Valgvelden leder først nei-siden 70-30, deretter tar ja-siden ledelsen. Så strømmer Nord-Norge på med knock-out over hele linja. Folket har valgt folket.

Noe seinere uttalte EF-kommisjonens visepresident: «Norge har gjort EF en stor tjeneste. EF bør foreta en selvran-sakelse og få en bedre sosialpolitikk. EF er udemokratisk.»

Og vi kan kanskje spørre: Er det bedre i dag?

Uhøytidelig X-ord med lett EU-vri

Premier til tre heldige vinnere.
Send inn!

Nr. 4-2012

■ Vi trekker tre korrekte svar, og vinnerne vil motta et Nei til EU-krus. Klipp ut kryssordet og send det til **Nei til EU, Storgata 32, 0184 Oslo**, eller skann det inn/fotografer kryssordet og send det til **standpunkt@neitileu.no**.

Navn:

Adresse:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	15			16		17				18			
19		20	21	22		23				24		25	26
27				28			29			30		31	
32				33		34	35	36					
37	38	39		40	41		42			43		44	
45		46	47	48		49			50				
51		52			54			55		56		57	
58				59		60	61						62
63		64	65			66				67	68	69	
70	71			72		73		74					
75								76	77	78	79		
80				81	82		83		84				85
86							87						

Vannrett:

- EU-kritisk LO-forbund
- Vakker
- Fjellside
- Lite vesen
- Heyerdahl og Hushovd
- Rolf Riktor
- Gis oss melk
- Vertskap London
- Høyre-statsminister
- Ex-hovedstad
- Presidentkandidat
- Fornavn (eng.)
- Internasjonalt byrå
- Er EØS i fagbevegelsen
- Mesterskap
- Slagsted
- Ung statsråd
- Noe
- Område i India
- Fryktet av ja-sida
- Elvemunning
- To vokaler
- Populært å gi på TV
- Kjennemerke på fly
- En av verdens beste fotballspillere
- Svensk byrå
- Frontfigur i alternativdebatten
- Skipsregister
- Løve
- Sted i Lofoten
- Kontrollorgan for EU-lovgivning
- Kringkastingsorg.
- Odd Nerdrum
- Liverpool-keeper
- Baksmell
- Tar ikke EU-kampen
- Mytologisk kvinnenavn

- Veldig gammel
- Symbol for nederlandsk sosialistparti
- EØS-kritisk LO-forbund
- EU-land

Loddrett:

- EUs mann i Norge
- Foretrukket måned av Bjørnson
- Søt saft
- Rosa avis
- EØS-kritisk LO-forbund
- Fransk by
- Asen
- Statssekretær (AP)
- Hodeplagg
- Norsk nettleser
- Byrå
- Integreringsminister
- Olav Olsen
- Roger Ruud
- Vakkert sted i Norge
- Populært standpunkt
- Område i Bergen
- Dampskipsselskap
- På glattisen
- Om
- Monthly Mython-uttrykk (fra Spamalot)
- Nomadestamme
- EUs «utenriksminister»
- Ego
- Is
- Ny partileder
- Hører ikke
- Konge (fr.)
- Pokerinnsats
- ...de døde vaagner
- Bra, men ikke overdriv

- Banning
- 365 dager
- Fagidiot
- Mørk tid
- Gruvesamfunn
- festlig
- Ikke
- Bibelsk skikkelse
- La hvile
- Kommune

- Flamme
- Reiste
- Hellig
- Ler ut høyt
- En Thurmann
- Norsk parti
- Naboland
- Norge
- Ungdomsorg.
- EU-direktiv (fork.)

Løsningen på kryssordet fra 3-2012

1	H	A	N	D	L	I	N	G	S	R	O	M	A	P
15	O	B	A	M	A	D	A	J	O	U	R	O	V	H
20	L	E	V	E	R	E	G	E	L	L	U	N	L	I
25	L	I	B	E	R	I	A	L	H	L	S	T	Ø	L
32	A	N	I	N	E	L	N	S	J	U	T	Y	P	E
38	N	E	E	R	I	A	N	V	E	V	Æ	P	N	A
44	D	R	E	S	S	B	A	I	L	D	R	Y	E	S
50	E	R	I	K	S	E	N	K	L	A	T	T	E	R
56	F	U	R	U	B	E	R	G	D	L	D	O	N	A
63	R	E	V	E	T	A	L	U	R	A	N	N	A	V
70	P	S	G	O	F	T	E	T	A	L	E	N	S	I
76	N	T	B	L	E	S	T	T	K	I	R	I	S	D
84	S	Y	R	I	Z	A	U	E	M	B	D	R	E	N
88	B	R	A	A	N	E	N	R	E	I	N	E	R	T

Vinnerne var:

- Astrid Flor, 4640 Søgne
- Olav Larsen, 2485 Rendalen
- Magne Løiten, 3350 Prestfoss

HISTORIEBOKPROSJEKTET:

Kultur i alle kanaler!

Vi sei nei, nei, nei! Fra fest på Prelaten, et legendarisk utested, med Jack Berntsen som leda an i sangen. FOTO: HANNE STEENVÅG

Innsamlingen av bilder til historieboka går nå inn i slutfasen. Frist for å sende bilder til bilder@neitileu.no er 15. november. Alle mulige kulturelle uttrykk har vært og er en helt essensiell del av den folkelige kampen mot norsk medlemskap i EU. Vi har hatt kulturelle bidrag på løpesedler, plakater, t-skjorter, i bøker og hefter, på stands og små og store arrangement. Kom gjerne med bilder av dette!

Jeg tror nesten ikke det er en sanger eller kunstform som ikke på noe vis har bidratt til EU-kampen. Dette mangfoldet vil vi gjerne ha med i boka; vi vil ha det lokale koret, den lokale kjendisen, den landskjente maleren, operasangeren, skuespilleren, humoristen, danseren, komponisten, jazzmusikeren, visesangeren, rapperen, karikaturtegneren, illustratøren, forfatteren og dikteren som på sitt vis ga en ekstra dimensjon til det politiske arbeidet. Ikke bare som illustrasjon – selv om det også er viktig – men som sto på egne ben, og fikk folk til å assosiere, undre, glede seg og føle samholdet.

Vi vil ha noen bilder som viser hvilke opplevelser kultur har gitt oss fra 1972 og frem til i dag. Det har vært en enorm støtte å ha kunstere, artister og kulturarbeidere med på laget. Vi hadde ikke vært en folkebevegelse uten dette, og vi ønsker å synliggjøre dette med bilder i historieboka som kommer til neste år. Hva venter du på? Bidra med dine bilder!

Av Kristine Mollø-Christensen

leder av bildegruppa

Av Arne Byrkjeflot

Leder LO i Trondheim

Var ikke landbruket unntatt i EØS-avtalen?

Landbrukets betydning er sterkt undervurdert. Her i Trøndelag er det 7500 årsverk og en omsetning på 2,3 milliarder. Dette fører igjen til 14 000 arbeidsplasser i industri og tilknyttet virksomhet, med en omsetning på 15 milliarder. Uten et norsk landbruk, ingen norsk landbruksindustri.

Da det norske folk sa nei til EU 28. november 1994 var en viktig grunn at vi da kunne bevare landbruket vårt. Som et land langt mot nord med mange små jordlapper vil det ikke være mulig innenfor EUs felles landbrukspolitik. Også da EØS-avtalen ble vedtatt 16. november 1992, var budskapet at jordbruket var unntatt.

Endelig tar regjeringen et grep som får opp framtidstroa

igjen. De innfører prosenttoll, på under 20 prosent, på noen få landbruksvarer. Det rammer ikke de viktigste importvarene fra EU. Men EU rasler med sablene. De er helt enig i at Norge har full rett til å gjøre dette innefor regelverket. Men det er i strid med ånden i EØS-avtalen. I artikkel 19.2 står det at partene skal «fortsette sine bestrebelser med sikte på en gradvis liberalisering av handelen med landbruksvarer».

Men det norske landbruket er avhengig av at det ikke skjer en slik gradvis liberalisering. Dersom EU tolker avtalen så bokstavelig og går til mottiltak på dette grunnlaget så er det EØS-avtalen det er noe galt med.

KALENDER

For mer informasjon om arrangementene, se neitileu.no/hva_skjer

Oktober

13. oktober. Østfold Nei til EU inviterer til seminar om euroen. Innledninger ved Christian Anton Smedshaug (Landbruks utredningskontor) og Maria Walberg (LO). Arena, Moss kirke og kultursenter.

15. oktober. Åpent møte om EUs håndtering av finanskrisen. Aust-Agder Nei til EU ønsker å sette fokus på EUs håndtering av finanskrisen. Lill Fanny Sæther innleder. Sted: Landbruket Hus, Arendal.

15. oktober. Sarpsborg, Aremark og Halden Nei til EU inviterer til studiesirkel, med tema: Hva betyr EØS for kommunene? Sandbakken barne- og ungdomsskole. Påfølgende møter er 15. oktober, 29. oktober og 12. november.

22. oktober. Bærum Nei til EU inviterer til åpent møte om EØS. Møtet arrangeres i samarbeid med Europabevegelsen, så her er det duket for heftig debatt!

27. oktober. Årsmøte i Sogn og Fjordane Nei til EU og ope møte om internasjonal økonomi, EU og Noreg og EØS-debatten framover, ved Torstein Dahle, siviløkonom, og Heming Olaussen, leiar i Nei til EU. Stad: Hotell Førde.

27. oktober. Folkemøte om EØS. Fylkeslaget i Hordaland inviterer til folkemøte om EØS i Odda lørdag 27. oktober. Dag Seierstad innleder.

November

2.-4. november. Stand under Orremesså. Blide folk fra fylkeslaget i Rogaland Nei til EU blir å finne på stand under Orremesså.

1.-4. november. Globaliseringskonferansen 2012 arrangeres på Folkets Hus i Oslo. Bli med på en engasjerende og lærerik konferanse!

9.-11. november. Nei til EUs landsmøte i 2012 arrangeres på Rica Hamar Hotell.

16.-17. november. Nord-Trøndelag Nei til EU inviterer til seminar om EU og EØS i Nord-Trøndelag. Hvordan utviklingen i EU påvirker rammebetingelsene for kommune og fylke, og lokaldemokratiet. Seminaret retter seg spesielt mot lokalpolitikere, men er åpen for alle interesserte.

19. november. Åpent møte om EUs håndtering av finanskrisen på Vindfjelltunet Gjestegaard i Lardal. EU er hardt rammet av en gjelds- og finanskrisen. I et forsøk på å berge euroen har EU pålagt medlemslandene velferdsutt, lønnskutt og privatisering.

Endepunkt

«Den siden som forsøker seg med triks og slagord vil tape»

THORBJØRN JAGLAND, Dagbladet 12. mars 1994.

PÅ SISTE

NY VERVEKAMPANJE:

Verv og vinn 2012

- Høstens verveoffensiv er i gang, bli med du også, oppfordrer organisasjonssekretær Remi Moen.

I en situasjon med EU-krise og massivt nei-flertall i folket, er det mange av Nei til EU-aktivister som tenker at det ikke er nødvendig å verve flere medlemmer til organisasjonen.

- Vi vet at vi har solid støtte ute blant folk over hele landet. Men for at organisasjonen skal være en stor politisk maktfaktor, må medlemstallet holdes oppe. Derfor er oppfordringen: Verv flere medlemmer til Nei til EU i ditt distrikt! Hver eneste nye medlem er velkommen, sier Remi Moen.

Store utfordringer

Nei til EU merker at mange i organisasjonen har tatt en vervepause. Både tallet på nyvervede og gjenbetalingsprosenten er lavere enn i toppåret 2009, da medlemstallet passerte 30 000.

- Vi opplever at det er litt tyngre å verve, men hovedforskjellen er at det er færre som gjør en verveinnsats. Den viktigste grunnen til at EU-motstandere ikke er medlemmer er at ingen har spurt dem, slår Remi Moen fast.

Vervedugnad

Som et tiltak for å øke medlems-tallet vårt, har vi en vervedugnad som går fra nå av og fram til 1. november.

- Vet du om noen som burde være medlem i Nei til EU, men som kanskje ikke ennå har fått sjansen til å bli bedre kjent med oss? Nå har du sjansen til å invitere dem til å bli medlemmer

VERV OG FÅ ET KRUS!

Vinn krus
Det er to måter å få vervepremien på:

1. Verv to nye medlemmer, og få tilsendt et fint krus med Nei-logo.
2. Send inn forslag på fem navn på personer du mener bør være medlem i Nei til EU. Disse vil deretter motta en henvendelse fra oss, og du får tilsendt et krus.

Hva gjør du?
Send en e-post til medlem@neitileu.no, eller i posten til Nei til EU, Storgata 32, 0184 OSLO, med navn og adresse på de du har vervet, eller tips på 5 navn med adresser. Husk å oppgi ditt eget navn og adresse!

hos oss, sier Moen.

- Send inn navnet på fem personer du mener bør være medlemmer i Nei til EU: Vi sender disse et hyggelig brev, legger ved siste nummer av Standpunkt og ringer dem opp etter en stund og spør om de kan tenke seg å bli medlem.

Om de ikke ønsker medlemskap, hører de ikke mer fra Nei til EU. Det eneste du altså trenger å gjøre, er å sende inn fem navn og adresser.

- Hva får så du igjen for dette? Jo - som takk for dette, sender vi deg Nei til EU-kruset. Et vakkert krus med plass til så vel kaffe som te, og med et godt og klart budskap tydelig plassert.

Av Hilde Loftesnes Nylén
hilde.nylen@neitileu.no

Vervepremie. Så glad ble Hilde Loftesnes Nylén av å bli gjort krus på.

FOTO: REMI MOEN

Vi opplever at det er litt tyngre å verve, men hovedforskjellen er at det er færre som gjør en verveinnsats. Den viktigste grunnen til at EU-motstandere ikke er medlemmer er at ingen har spurt dem.

Neste Standpunkt
Frist for innsendte bidrag til nummer 1-2013 er 29. november.